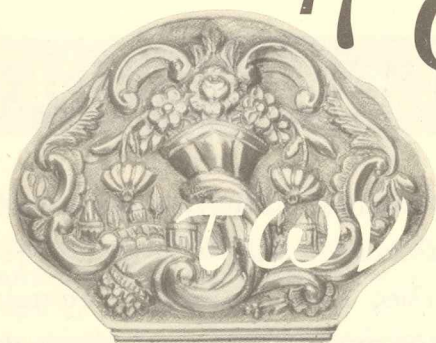
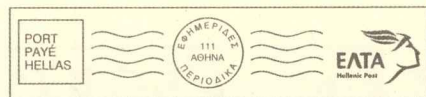

η φωνή

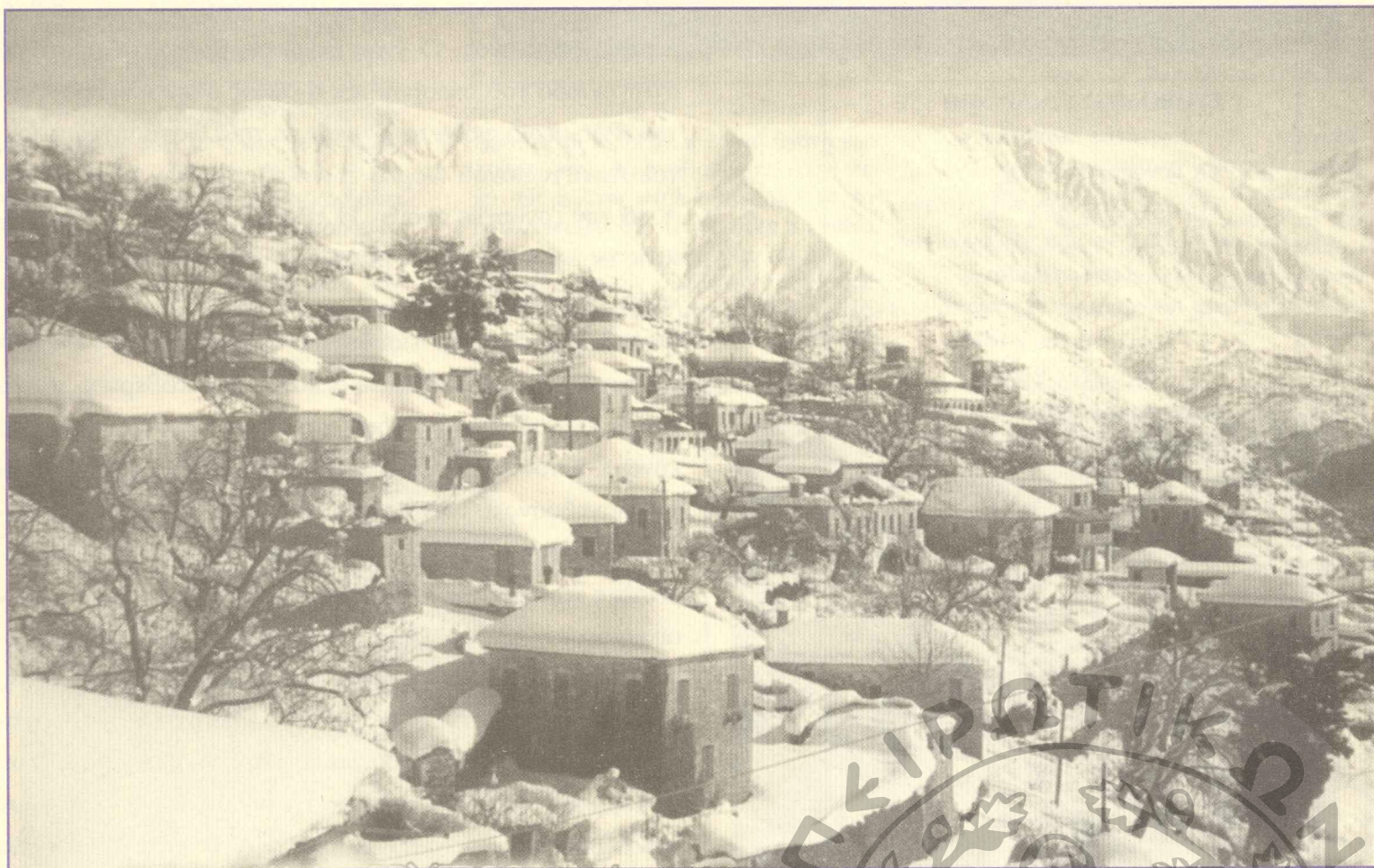
ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΕΝ ΑΤΤΙΚΗ ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΝΩΝ • ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΡΙΔΑΚΗ 20 • 111 43 ΑΘΗΝΑ • ΚΩΔΙΚΟΣ 6746

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 13 • ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2005 • ΑΘΗΝΑ 31-12-2005

ΥΨΗΛΟΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΣΤΟΥΣ ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ

Σημαντικές είναι οι προσπάθειες του υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης να δοθεί ώθηση στον χειμερινό τουρισμό της Ελλάδας και να αναδειχτούν οι διατηρητέοι παραδοσιακοί οικισμοί των ορεινών περιοχών.

Δίνοντας το καλό παράδειγμα ο υπουργός κος Δημήτρης Αβραμόπουλος επέλεξε τους Καλαρρύτες και το Συρράκo σαν τόπο διαμονής του, συνοδευόμενος από την οικογένεια και την παρέα τους, προτού συνεχίσει το ορεινό ταξίδι του στα όμορφα Ζαγόρια. Παρόλο που η επίσκεψη του κυρίου

υπουργού ήταν ιδιωτική, ο πρόεδρος της Κοινότητας Καλαρρυτών κος Χρήστος Κοταρέλας, οι λιγοστοί μόνιμοι κάτοικοι και οι φίλοι του χωριού επιφύλαξαν μία εγκάρδια υποδοχή στους υψηλούς επισκέπτες, που κορυφώθηκε με το παραδοσιακό γλέντι στην ταβέρνα του Ναπολέοντα Ζάγκλη. Ευχή όλων μας είναι το παράδειγμα του υπουργού να ακολουθήσουν και άλλα κυβερνητικά στελέχη, πολίτευτες, επώνυμοι και ανώνυμοι ταξιδιώτες, ώστε οι Καλαρρύτες να αποκτήσουν καλό χειμερινό τουρισμό.

η φωνή των ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ

Ιδιοκτήτης
ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΤΩΝ ΕΝ ΑΤΤΙΚΗ ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΝΩΝ
Γιάννη Σταθά 6, 106 72 Αθήνα

Εκδότης
ΣΠΥΡΟΣ ΦΑΣΟΥΛΑΣ
Γιάννη Σταθά 6, 106 72 Αθήνα
Τηλ. Γραφείου: 210 36 38 235

Διεύθυνση
ΙΩΑΝΝΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
Κατοικία 40, 155 61 Χολαργός
Τηλ.: 210 65 35 902

ΣΥΜΒΟΛΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ 15€

Οι Συνδρομές καταβάλλονται
• είτε με ταχυδρομική επιταγή
• είτε με εγγραφή του ονόματος
του καταθέτη
στο Λογαριασμό 121/772769-09
Ταμιευτηρίου Εθνικής
Τράπεζας Ελλάδος
στο όνομα ΕΛΕΝΗ ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ
Αγίας Τριάδος 35, Γλυφάδα 166 74
Τηλ.: 210 96 13 495, 210 86 76 865

Στη Λάρισα
στον ΧΡΗΣΤΟ ΚΟΤΑΡΕΛΑ
Τηλ.: 2410 28 91 121

Στα Ιωάννινα και τους Καλαρρύτες
στον ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΑ ΖΑΓΚΛΗ
Τηλ.: 26590 61 518 - 26510 48 843

Υπεύθυνη για τις διευθύνσεις
και την ταχυδρόμηση
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΣΑΚΟΥΛΑ
Γεωργίου Μαριδάκη 20, 111 43 Αθήνα
Τηλ. 210 20 20 356

Εκδοτική παραγωγή
Ηπειρωτικές Εκδόσεις «Πέτρα»
Οικονόμου 32, 106 83 Αθήνα
Τηλ.: 210 82 33 830
Fax: 210 82 38 468

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Πέρασε γρήγορα το φθινόπωρο, κρατώντας τον ζωηρό απόηχο ενός έντονου καλοκαιριού γεμάτου ευχάριστα γεγονότα, αλλά και εξαγγελίες. Στους Καλαρρύτες έφτασε στις 6 Οκτωβρίου κλιμάκιο υπό τον Υπουργό Τουριστικής Ανάπτυξης για επιτόπεια αναγνώριση των δυνατοτήτων αναβάθμισης του ιστορικού οικισμού. Τα μηνύματα που πήραμε ήταν αισιόδοξα. Από τη σιωπηλή και θλιβερή εικόνα των μισογκρεμισμένων πέτρινων τοίχων, των σκεπών που χάσκουν, αναδύεται αργά μία καινούρια πραγματικότητα. Οι πρωτοβουλίες άλλωστε, δεν είναι μόνο κυβερνητικές. Ήδη χτίζονται δύο νέοι ξενώνες στους Καλαρρύτες από ιδιώτες, ο ένας εκ των οποίων είναι γέννημα και θρέμμα καλαρρυτινός. Ο ένας ξενώνας βρίσκεται αριστερά στην είσοδο του οικισμού και ο άλλος στην πλατεία. Από την άλλη μεριά φαίνεται ότι και τα τρία διατηρητέα κτίρια του Αναπτυξιακού Φορέα των Καλαρρυτών ξεκινούν και αυτά την ερχόμενη άνοιξη. Η ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ Α.Ε. τηρώντας τις υποσχέσεις της μας δίνει την πνοή ζωής που χρειαζόμαστε.

Οι Καλαρρύτες στην είσοδο του 2006 διαθέτουν ολοκαίνουριο Κοινοτικό Μέγαρο και ΚΕΠ, δύο ταβέρνες, κατάστημα παραδοσιακών ειδών και επισκέψιμο καλαρρυτινό κονάκι. Έπονται άλλα. Ελπίζουμε και άλλοι συγχωριανοί να οδηγηθούν για βιοπορισμό στους Καλαρρύτες, να ανοίξουν τα σπίτια τους και το χειμώνα, να καπνίσουν οι καμινάδες και τα Σαββατοκύριακα να μην εμφανίζουμε έναν οικισμό σε χειμερία νάρκη. Γιατί στόχος μας, ας μην ξεχνιόμαστε, είναι ένας: να ξανακατοικηθούν οι Καλαρρύτες, έστω και διαφορετικά, να έλθει νέο αίμα όχι από νεορομαντικούς, αλλά από αγνούς φυσιολάτρες κάθε ηλικίας, που με τις μικρές ή μεγαλύτερες επιχειρήσεις τους να δώσουν ξανά ζωή στο μαγικό αυτό τόπο, παίρνοντας οι ίδιοι όλα τα δώρα του βουνού και της αμόλυπτης Φύσης, της ζεστής παρέας όσων επέλεξαν να ζήσουν εδώ, τριγυρισμένοι από την πέτρα και το άρωμα του τίλιου.

Καλή χρονιά σε όλους μας!

Η Σύνταξη

Τα άρθρα δεν εκφράζουν - κατ' ανάγκη - και τις απόψεις του Συλλόγου.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΜΑΣ

Δύο νέοι ξενώνες θα λειτουργούν σύντομα στους Καλαρρύτες. Ο ένας από αυτούς ενδέχεται να ανοίξει και εστιατόριο.

Με μεγάλη χαρά τους υποδεχόμαστε ελπίζοντας διακαώς να μην υπερβούν κατά πολύ οι επισκέπτες τους ντόπιους κατοίκους και να μη περιφέρονται οι περιηγητές σε άδεια καλντερίμια. Η δική μας προσέλευση στους Καλαρρύτες είναι εξίσου σημαντική, όσο και των τουριστών.

Τα επισκευασμένα καλντερίμια των Καλαρρυτών, που τελείωσαν το φθινόπωρο, έδωσαν άλλη αισθητική στην περιοχή. Αυτή τη φορά τηρήθηκαν πολύ σωστότερα οι παραδοσιακές προδιαγραφές και το εγχείρημα πέτυχε χάρη και στις υποδείξεις του αγαπητού Ναπολέοντα Ζάγκλη. Εύγε σε όλους τους αρμόδιους.

Ακούσαμε ότι εγκρίθηκαν και κονδύλια για υπόγεια καλωδίωση των παροχών του ΟΤΕ και της ΔΕΗ, κάτι που από καιρό είχε προτείνει ο Σύλλογός μας. Εάν αυτό ισχύσει για το σύνολο του οικισμού και όχι μόνον για το κεντρικό του τμήμα,

είμαστε σίγουροι ότι η γενική εικόνα των Καλαρρυτών θα αναβαθμιστεί κατά πολύ. Οι ξύλινοι στήλοι που βρίσκονται στον οικισμό και τα δεκάδες καλώδια, που συχνά καταστρέφονται από τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες και απομένουν επικίνδυνα ακάλυπτα από το πλαστικό τους προστατευτικό περιβλημα,

χρειάζονται αντικατάσταση, υπογείωση και οπωσδήποτε ασφαλέστερες προδιαγραφές. Επί πλέον τα εναέρια καλώδια, καταστρέφουν την αισθητική του παραδοσιακού οικισμού με τα κτίρια των εκατό και εκατόν-πενήντα χρόνων. Ήταν καιρός η Κοινότητα να φροντίσει και για αυτό.

Αριστερά ο ξενώνας της εισόδου του οικισμού και δεξιά ο υπό κατασκευή ξενώνας της πλατείας.
Άνω δεξιά, το επισκευασμένο καλντερίμι της πλατείας.

Ο ΙΟΝΙΟΣ-ΑΔΡΙΑΤΙΚΟΣ ΔΙΕΥΡΩΠΑΙΚΟΣ ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ, Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΥΤΙΚΟΣ

Εισήγηση στο 7ο Παγκόσμιο Πανηπειρωτικό Συνέδριο Συνέχεια από το προηγούμενο φύλλο

Του Σπύρου Φασούλα

Η επιτακτική αναγκαιότητα περιορισμού της οδικής μεταφοράς στον Ευρωπαϊκό χώρο, αναφέρεται και στην «Λευκή Βίβλο» των μεταφορών με ορίζοντα το 2010 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου και καθορίζεται ως στόχος η καθήλωση της τελευταίας, τουλάχιστον στα επίπεδα του 1998. Για να τεκμηριωθεί αυτή η θέση, η «Λευκή Βίβλος» επικαλείται, μεταξύ των άλλων, ότι καθημερινά 10 εκτάρια εδάφους καταλαμβάνονται από νέες οδικές υποδομές και ότι αυτή η τάση είναι πίο έντονη πλέον στις χώρες συνοχής, (όπως η Ελλάδα) όπου η πυκνότητα των αυτοκινητοδρόμων αυξήθηκε κατά 43% μέσα σε 10 χρόνια (από το 1988 έως το 1998) (σ. 17 «Λευκής Βίβλου»). Αλλά και στις αναπτυγμένες βιομηχανικά χώρες της Ε.Ε., παρά την υλοποίηση νέων οδικών υποδομών (μεταξύ 1970 και 2000 τα χιλιόμετρα των αυτοκινητοδρόμων σ' αυτές τριπλασιάστηκαν), το φαινόμενο του κορεσμού είναι πάντα ιδιαίτερα έντονο και πολλαπλασιαζόμενο. Άμεσα συνδεδεμένες, ες' άλλου, από το εισαγόμενο πετρέλαιο, οι οδικές μεταφορές (67% της τελικής ζήτησης πετρελαίου) αντιπροσωπεύουν από μόνες τους το 84% των εκπομπών CO2 (σ. 18 «Λ.Β.»). Όσον αφορά δε τις επιπτώσεις από τα ατυχήματα στους δρόμους αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι οι θάνατοι ανέρχονται σε 40.000 ετησίως, (σ. 13 «Λ.Β.») ενώ ένας πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στους τρεις προβλέπεται να τραυματιστεί στη διάρκεια της ζωής του από τροχαίο ατύχημα. Το άμεσο μετρήσιμο κόστος αυτών των ατυχημάτων ανέρχεται σε 45 δισεκατομμύρια Ευρώ, το δε έμμεσο είναι τριπλάσιο έως τετραπλάσιο (σ.60 «Λ.Β.»). Παρ' όλα αυτά, οι προβλέψεις των Υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ασχολούνται με το θέμα, είναι ότι μέχρι το 2010 οι εμπορευματικές οδικές μεταφορές θα αυξηθούν κατά 50%, αν δεν ληφθούν μέτρα ανάσχεσης. Αυτό οφείλεται κατά την «Λευκή Βίβλο» στην διαιώνιση των πρακτικών

που προαναφέρθηκαν, οι οποίες στρεβλώνουν τους κανόνες του ανταγωνισμού, με αποτέλεσμα οι οδικές μεταφορές να είναι ελκυστικότερες για τους χρήστες. Μια άλλη σοβαρή έλλειψη που επισημαίνει η «Λευκή Βίβλος» επί των μεταφορών της Ε.Ε., είναι η απουσία στενής σχέσης μεταξύ της θαλάσσιας και της ποτάμιας μεταφοράς με τον σιδηρόδρομο, που θα διευκόλυνε σε μεγάλο βαθμό την εκτροπή έργου από την οδική προς στις λοιπές μορφές μεταφοράς. Η διαπίστωση αυτή συνέβαλε, πέραν των άλλων λόγων, στην δρομολόγηση του προαναφερθέντος προγράμματος ευρείας κλίμακας «Marco Polo», το οποίο και θα είναι ανοικτό σε όλες τις προτάσεις για διαχέτευση οδικών εμπορευματικών μεταφορών προς την συνδυασμένη μεταφορά πλοίου-σιδηροδρόμου, όπως και ο δικός μας δυτικός άξονας (σ.36,37 και 42 «Λ.Β.»). Η ίδια «Βίβλος» αναφέρει, σαν παράδειγμα προς μίμηση, την απόφαση της Ελβετίας να χρηματοδοτήσει ένα πρόγραμμα ανάπτυξης των σιδηροδρομικών υποδομών, σε ποσοστό άνω του 50%, από τις προσόδους της οδικής μεταφοράς, δηλαδή από τέλη που θα πληρώνουν τα αυτοκίνητα για την χρήση των αυτοκινητοδρόμων και άλλων οδών, μια απόφαση που βρίσκει σύμφωνη και την συντριπτική πλειοψηφία του Ελβετικού λαού (σ. 56 και 57 «Λ.Β.»). Παράλληλα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με δύο οδηγίες που εξέδωσε (96/48/ΕΚ και 2001/16/ΕΚ), προωθεί την απρόσκοπτη διέλευση των σιδηροδρομικών συρμών από τα σύνορα των κρατών-μελών της, ώστε να αυξηθεί η μέση ταχύτητά τους και να μειωθεί το κόστος της σιδηροδρομικής μεταφοράς, στοχεύοντας στην αύξηση, και με αυτόν τον τρόπο, της ανταγωνιστικότητας του σιδηρόδρομου προς την οδική μεταφορά. Όπως συνάγεται λοιπόν από τα προεκτεθέντα, το μέλλον των διακρατικών Ευρωπαϊκών μεταφορών βρίσκεται στις συνδυασμένες μεταφορές σιδηρο-

δρόμου-πλοίου ή στην αμιγώς σιδηροδρομική μεταφορά, ιδιαίτερα για μεταφορές που διέρχονται από το έδαφος της Ε.Ε.. Η επιλογή αυτή καθίσταται ακόμη πιο επιτακτική για τις Ελληνικές εξαγωγές, μετά τους περιορισμούς και τα αντικίνητρα στις μεταφορές αλλά και την αβεβαιότητα για το μέλλον, που δημιουργήθηκαν, από την πολυδιάσπαση της Γιουγκοσλαβίας, που ήταν και η κύρια πύλη της χώρας μας προς και από την δυτική και την κεντρική Ευρώπη. Άρα η ενεργοποίηση και από την χώρα μας των δράσεων που προβλέπονται στο πρόγραμμα «Marco Polo», και η δημιουργία του δυτικού σιδηροδρομικού άξονα, είναι μια ευκαιρία και μια αναγκαιότητα γι' αυτήν. Διότι εκτός των άλλων, θα συμβάλει και στην γεωπολιτική της αναβάθμιση και στην αύξηση του διαμετακομιστικού έργου του Ο.Σ.Ε., αφού πλέον από την Ελλάδα θα διέρχεται ένα μεγάλο μέρος των εμπορευματικών, σιδηροδρομικών ή συνδυασμένων μεταφορών από ή προς την Μέση Ανατολή και την Μαύρη Θάλασσα.

Αποσυμφόρηση των Ελληνικών δρόμων και περιφερειακή ανάπτυξη

Τα ποικίλα συγκριτικά πλεονεκτήματα του σιδηροδρόμου, σε σχέση τόσο με την οδική όσο και με την εναέρια μεταφορά, καθιστούν αναγκαιότητα, ακόμα και για τις εσωτερικές μεταφορές, τον εκσυγχρονισμό και την επέκταση του σιδηροδρομικού δικτύου της χώρας και στη δυτική Ελλάδα, με στόχο, τόσο την ανάκτηση από τον σιδηρόδρομο μεταφορικού έργου, που σήμερα εξυπηρετείται οδικώς, όσο και την περιφερειακή ανάπτυξη αυτών των υποβαθμισμένων περιοχών. Όπως όλοι γνωρίζουμε, τα δύο βασικά στοιχεία που χαρακτηρίζουν την Ήπειρο και την Αιτωλοακαρνανία είναι, αφ' ενός μεν το έντονο ορεινό ανάγλυφο του εδάφους, αφ' ετέρου δε η δεσπόζουσα οροσειρά της Πίνδου. Προς ανατολώς οριοθετούνται από

ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

την κορυφογραμμή της Πίνδου (με αποτέλεσμα να καθίσταται δυσχερής η επικοινωνία τους με την Ανατολική Ελλάδα) προς δυσμάς από το Ιόνιο πέλαγος και προς νότον από τον Κορινθιακό κόλπο. Αν σ' αυτά προστεθεί και το ότι η επικοινωνία τους με την υπόλοιπη χώρα στηρίζεται αποκλειστικά στην οδική μεταφορά, αφού δεν συνδέονται με το ελληνικό σιδηροδρομικό δίκτυο, θα μπορούσαμε να πούμε ότι, όσον αφορά την επικοινωνία με τα άλλα διαμερίσματα της χώρας, προσομοιάζουν περισσότερο με τις δυνατότητες ενός νησιού, παρά ενός χερσαίου διαμερίσματος, αφού με την παραμικρή κακοκαιρία αποκόπτονται από τον υπόλοιπο κόσμο, όπως ένα νησί. Η μορφολογία λοιπόν του εδάφους, σε συνδυασμό με την έλλειψη της κατάλληλης, γι' αυτήν την μορφολογία, υποδομής στον τομέα των μεταφορών και ιδιαίτερα η έλλειψη σιδηροδρομικής σύνδεσης (που δεν εμποδίζεται από τις καιρικές συνθήκες όσο τα άλλα μέσα μεταφοράς), αποτελούν ένα σοβαρό εμπόδιο και αποτρεπτικό παράγοντα για την επικοινωνία της Ηπείρου και της Αιτωλοακαρνανίας με την υπόλοιπη χώρα. Αυτό καθίσταται εμφανές και από το ύψος των εμπορευματικών μεταφορών που διακινούνται μέσω του λιμανιού της Ηγουμενίστας. Πράγματι, πριν δημιουργηθούν τα προβλήματα στις μεταφορές προς βορράν, από την διάλυση της Γιουγκοσλαβίας, από τα βόρεια σύνορα της χώρας διέρχονταν το 61% περίπου των εμπορευματικών μεταφορών από και προς το εξωτερικό. Αντίθετα, το λιμάνι της Ηγουμενίστας χρησιμοποιούνταν μόνο για το 2% των εξαγωγών και λιγότερο από το 2% των εισαγωγών της χώρας, παρ' όλο που το 45% περίπου των εμπορευματικών μεταφορών προς το εξωτερικό είχε σαν αφετηρία την Βόρεια Ελλάδα και το 8% την Θεσσαλία, περιοχές γεινιάζουσες με την Ήπειρο (βλ. έρευνα Οικ. Παν/μίου και Ε.Μ.Π. για την σιδηροδρομική σύνδεση της Ηγουμενίστας).

Ας σημειωθεί ότι η επιλογή των βορείων συνόρων της χώρας σαν διόδου για τις εξαγωγές προς ή τις εισαγωγές από ορισμένες χώρες της Δυτικής και Κεντρικής Ευρώπης είχε σαν αποτέλεσμα την επιβάρυνση του χρόνου της μεταφοράς κατά 24 ώρες. Δηλαδή η έλλειψη της κατάλληλης υποδομής απέτρεπε την χρησιμοποίηση των λιμένων της Ηπείρου. Η δύσκολη προσπέλαση όμως δεν εμποδίζει μόνο την ανάπτυξη των λιμένων και του διαμετακομιστικού εμπορίου, αλλά και τις επενδύσεις στον δευτερογενή τομέα της παραγωγής, αφού το μεγαλύτερο μέρος των προϊόντων μιας μεταποιητικής μονάδας, θα πρέπει να μεταφερθεί σε αγορές εκτός του διαμερίσματος, γρήγορα και φθηνά, το οποίο δεν επιτυγχάνεται χωρίς σιδηροδρομική μεταφορά. Πολλά μάλλον που και η αγορά της περιοχής έχει περιορισμένες δυνατότητες με αποτέλεσμα την μικρή ζήτηση αγαθών, οι δε Ήπειρος και Αιτωλοακαρνανία είναι φτωχές και σε εκμεταλλεύσιμες ορυκτές πρώτες ύλες και μεταλλεύματα, που θα συνέβαλλαν, αν συνέτρεχαν και άλλες συνθήκες, στην δημιουργία βαριάς βιομηχανίας. Όλα αυτά έχουν σαν αποτέλεσμα οι περιοχές αυτές να μην είναι ελκυστικές για επενδύσεις, στον δευτερογενή

τομέα της παραγωγής. Μόνοι τρόποι λοιπόν για να ανατραπεί αυτή η κατάσταση είναι η παροχή φθηνής ενέργειας και η κατασκευή της κατάλληλης υποδομής μεταφορών, για μια εύκολη, γρήγορη και απρόσκοπτη μεταφορά εμπορευμάτων και προσώπων η οποία αφ' ενός μεν θα μειώσει το κόστος μεταφοράς, αφ' ετέρου δε εκμεταλλευόμενη τις γεωπολιτικές συνθήκες που διαμορφώθηκαν τα τελευταία χρόνια, θα εντάξει την Ήπειρο ιδιαίτερα σ' έναν μεγάλο διευρωπαϊκό άξονα βορρά-νότου και δύσης-ανατολής, με πορθμείο από την Ιταλία, δημιουργώντας θέσεις εργασίας και καθιστώντας ελκυστικές τις επενδύσεις στον δευτερογενή τομέα, αφού μ' αυτόν τον τρόπο θα διευκολύνεται η μεταφορά της παραγωγής στα μεγάλα καταναλωτικά κέντρα, εντός και εκτός Ελλάδος. Άλλωστε η Ηγουμενίστα αποτελεί την πιο κεντροβαρή θέση για Δυτική πύλη της Ελλάδος.

Στην επίλυση του προβλήματος της προσπέλασης, προς τα νότια μεν θα συμβάλει η κατασκευή της γέφυρας Ρίου-Αντιρρίου, προς τα ανατολικά όμως, η κατασκευή της σήραγγας παράκαμψης της Κατάρρας και του αυτοκινητοδρόμου «Εγνατία», ελάχιστα

Συνέχεια στη σελ. 6

Ο ΙΟΝΙΟΣ-ΑΔΡΙΑΤΙΚΟΣ ΔΙΕΥΡΩΠΑΙΚΟΣ ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ, Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΥΤΙΚΟΣ

ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Συνέχεια από τη σελ. 5

θα συμβάλλουν στην επίλυση του προβλήματος, αφού και ο αυτοκινητόδρομος αυτός θα διασχίζει την Πίνδο και μάλιστα σε υψόμετρο 1.100 μ. περίπου, με όλα τα γνωστά προβλήματα από το χιόνι, τον παγετό και τις μεγάλες κλίσεις, που δυσκολεύουν την εμπορευματική μεταφορά, ιδιαίτερα τον χειμώνα, όπως αποδείχθηκε και με τον νέο αυτοκινητόδρομο Κορίνθου-Τρίπολης. Έτσι η μόνη λύση για την επικοινωνία προς ανατολάς είναι η κατασκευή σιδηροδρομικής γραμμής.

Το πρόβλημα όμως της απομόνωσης της Ηπείρου και της Αιτωλοακαρνανίας έχει και μία άλλη διάσταση. Η απομόνωση κρίνεται και από τον όγκο και την ποσότητα των εμπορευμάτων και τον αριθμό των επιβατών που είναι δυνατόν να μεταφερθούν προς μια κατεύθυνση, μέσα σ' ένα ορισμένο χρονικό διάστημα, με την υπάρχουσα συγκοινωνιακή υποδομή. Όμως τέτοια μεταφορική ικανότητα μόνο ο σιδηρόδρομος την έχει και επομένως, χωρίς σιδηροδρομική σύνδεση, δεν μπορούν να επιλυθούν πραγματικά τα προβλήματα της συγκοινωνιακής απομόνωσης ούτε προς Νότο, ιδιαίτερα αν αυτές οι περιοχές αναπτυχθούν και αυξήσουν την παραγωγή του δευτερογενή τομέα. Άρα, μόνο η σιδηροδρομική σύνδεση της περιοχής της Ηπείρου και της Αιτωλοακαρνανίας, σε συνδυασμό με την επέκταση της παροχής φυσικού αερίου σ' αυτές, θα συμβάλλει ουσιαστικά στην ανάπτυξη τους και στην προσέλκυση επενδύσεων σ' αυτές.

Μετά από όλα εξετάθησαν μπορούμε να συμπεράνουμε ότι με το έργο που ενέκρινε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τόσο το λιμάνι της Ηγουμενίτσας, για το οποίο δαπανήθηκαν και θα δαπανηθούν αξιόλογα ποσά, για να αναδειχθεί σε δυτική πύλη της Ελλάδας, όσο και το λιμάνι του Πλατυγιάλιου στην Αιτωλοακαρνανία, το οποίο είναι το πρώτο ιδιωτικοποιημένο λιμάνι, αλλά

και το βαθύτερο λιμάνι της χώρας, θα συνδεθούν με το Ελληνικό σιδηροδρομικό δίκτυο, αλλά και με τα άλλα μεγάλα λιμάνια της χώρας με ένα μέσο μεταφοράς που προσφέρεται περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο για μεταφορές εμπορευματοκιβωτίων και χύδην φορτίων, ιδιαίτερα για μεσαίες και μεγάλες αποστάσεις. Μ' αυτό τον τρόπο, απ' ενός μεν θα αξιοποιηθούν οι επενδύσεις στα δύο αυτά λιμάνια, που αν συνεχίσουν να τροφοδοτούνται μόνο οδικώς μοιραία θα υπολειμθούν, απ' ετέρου δε θα επιτευχθεί και η απ' ευθείας σύνδεση της Ελλάδας με μία χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την Ιταλία σιδηροδρομικά, μέσω σιδηροδρομικού πορθμείου (Ra-Ra Ferry - rail on - rail off-). Δημιουργείται επίσης η υποδομή για την λειτουργία του διαδρόμου συνδυασμένων μεταφορών, Δυτικής / Κεντρικής Ευρώπης - Μπρίντζι - Ηγουμενίτσας - Βόλου - Συρίας (Μέσης Ανατολής) Μαύρης Θάλασσας, που εκτός των οικονομικών πλεονεκτημάτων για την χώρα, αυξάνει και τον γεωπολιτικό της ρόλο. Με τον δυτικό άξονα εξ' άλλου, αποκτά επιτέλους η Ελλάδα σιδηροδρομικό δίκτυο, με την πραγματική έννοια του όρου, αντί του γραμμικού (αξονικού) χαρακτήρα του σημερινού δικτύου, ο δε Ο.Σ.Ε. αξιόλογα έσοδα από την ανάδειξη του σε διαμετοκομιστικό δίκτυο. Τέλος, με τον δυτικό σιδηροδρομικό άξονα συνδέονται, για πρώτη φορά με σιδηρόδρομο, οι πιο υποβαθμισμένες περιοχές της χώρας, η Ήπειρος και η Αιτωλοακαρνανία, με αποτέλεσμα την συγκοινωνιακή τους αναβάθμιση και την επιτάχυνση της περιφερειακής τους ανάπτυξης.

Για όλους λοιπόν αυτούς τους λόγους, δεν θα πρέπει να αφήσουμε να πάει χαμένη αυτή η ιστορική ευκαιρία που μας προσφέρει η πολιτική επί των μεταφορών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Διαφορετικά, εκτός των άλλων, η επικοινωνία μας και το εμπόριο της χώ-

ρας με την Δυτική και την Κεντρική Ευρώπη θα είναι δέσμια, απ' ενός μεν της πολιτικής και των αποφάσεων των Κυβερνήσεων των διαφόρων κρατιδίων, που προέκυψαν βορείως των συνόρων μας, απ' ετέρου δε των περιορισμών που θα τίθενται σταδιακά από όλο και περισσότερες χώρες στις οδικές μεταφορές που διέρχονται από το έδαφος τους, καθώς και από το υψηλό κόστος της οδικής μεταφοράς.

Βιβλιογραφία

- Εφημερίδα Εξπρές: τεύχος 16 Οκτ. 2003.
Εφημερίδα Θεσπρωτική: τεύχος 6733
Εφημερίδα Νέα του Μαργαριτίου: τεύχη 107/108
Εφημερίδα Πανηπειρωτική: τεύχη 159, 194, 196
Κόχχιλα Κ: Οι Ελληνικοί Σιδηρόδρομοι και η συμμετοχή τους στις εσωτερικές και διεθνείς μεταφορές. Έκδοση Ο.Σ.Ε. 1987
Οικονομικό Παν/μιο Αθηνών Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο: Έρευνα σκοπιμότητας σιδηροδρομικής σύνδεσης Ηγουμενίτσας, Αθήνα 1992
Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος: Παρουσίαση δυτικού Σιδηροδρομικού Άξονα, Αθήνα 2003
Περιοδικό Διαδρομές με τρένο, τεύχος 5 - Ιανουάριος 2004
Προφυλλίδη, Estival: Η Κοινοτική Πολιτική των σιδηροδρομικών μεταφορών.
Φασούλα Σπ: Οι Σιδηρόδρομοι στην Ελλάδα, Α' Συνέδριο Ε.Γ.Ε. Τ.Α' σ.93
ADTRANZ: Towards ... new dimension in European freight
European Commission: White Paper-European transport policy for 2010: time to decide - Office for official publications of the European Communities. [Eur. Επιτροπή: Λευκή Βίβλος της Ε.Ε.: Η Ευρωπαϊκή πολιτική επί των μεταφορών έως το έτος 2010- Η ώρα των επιλογών, (Com-200 1) (ίδιο του ως άνω στα Ελληνικά)].
European Commission: Moving Forwards
Profilidis: Greeks try to catch-up with Europe Railway Gazette International August 1986
Κανονισμός (ΕΚ) 1382/2003 Ευρ. Κοινοβουλίου και Ευρ. Συμβουλίου της 22/07/2003 Χρηματοδότηση εμπορευματικών μεταφορών (Πρόγραμμα Marco Polo), Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L196, 02/08/2002.
European Commission: Transports in figures, έκδοση 1999.
Σ.Φ.Σ.: Οι Ελληνικοί Σιδηρόδρομοι-Η διαδρομή τους από το 1869 έως σήμερα, εκδόσεις «Μίλητος»
ΣΤ' Παγκόσμιο Πανηπειρωτικό Συνέδριο - Ηγουμενίτσα, Αύγουστος 1999 - Πρακτικά και Συμπεράσματα του Συνεδρίου.
Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 96/48/ΕΚ και 2001/16/ΕΚ σχετικά με την διαθεσιμότητα των σιδηροδρόμων, Ιστοσελίδα
<http://www.europa.eu.int/scadplus/leg/el/lvb>

Τα φαρμακευτικά φυτά της περιοχής των Καλαρρυτών

ΣΑΜΠΟΥΚΟΣ ή ΚΟΥΦΟΞΥΛΙΑ

Η κουφοξυλιά ή σαούκο στα βλάχικα, sambucus nigra στην επιστημονική της ονομασία, είναι φυλλοβόλο φυτό που συναντάμε πολύ συχνά στην περιοχή των Καλαρρυτών ακόμα και μέσα στα κηπάρια του οικισμού. Φυτρώνει άγριο σε δροσερές ρεματιές ανάμεσα σε πέτρινους τοίχους, ρυάκια και καλντερίμια. Σπάνια το προσέχουμε, εκτός από την άνοιξη, που ανθισμένο, σκορπίζει γύρω του ένα απαλό και γλυκό ευχάριστο άρωμα ή το φθινόπωρο καθώς αποφεύγουμε να λερωθούμε από το ζυγρό μωβ χυμό των μικροσκοπικών καρπών του, που κρέμονται σε τσαμπιά από τα λυγρά κλωνάρια.

Αν και οι γνώσεις των παλιών εμπειρικών γιατρών έχουν πια σήμερα παραγκωνιστεί, αρκετοί είναι εκείνοι που γνωρίζουν από τους παππούδες τους ότι τα άνθη της κουφοξυλιάς είναι εξαιρετικά ωφέλιμα για το λαιμό και ότι τα αφεψήματα φύλλων και ανθών είναι άριστο αντισηπτικό και καταπραϋντικό για κρυολογήματα, συνάχι και γενικά παθήσεις του αναπνευστικού, ακόμα και για το άσθμα. Αφέψημα αποξηραμένων ανθών κουφοξυλιάς συνιστάται ακόμα για γαργάρες, ενώ φαίνεται να ωφελεί σε μία σειρά παθήσεων, όπως δερματίτιδες, κυστίτιδα, πονόδοντος και πυρετός. Στην κοσμετολογία χρησιμοποιείται σαν λευκαντικό του δέρματος εκεί όπου υπάρχουν φακίδες και σημάδια.

Οι ώριμοι καρποί της κουφοξυλιάς τρώγονται ποικιλοτρόπως. Γίνονται ωραιότερες μαρμελάδες, ζελέ και μαγειρεύονται με κρεατικά για το χρώμα και τη γεύση τους. Σαν γιατρικό θεωρείται πως διαθέτουν ισχυρή αντιφλεγμονώδη, αντιρρευματική και αντινευραλγική δράση, ενώ έχουν και υπακτική ιδιότητα.

Τις θεραπευτικές ικανότητες της κουφοξυλιάς γνώριζαν και οι αρχαίοι, κάτι που αποδεικνύει την επιτυχία της θεραπείας.

Εκτός από τους ανθούς και τους καρπούς χρήσιμη είναι η φλούδα του κορμού, που της αποδίδονται αντιεπιληπτικές ιδιότητες. Τα φρέσκα κοπανισμένα φύλλα γίνονται ένα καλό εντο-

μοσπωθητικό σώματος όταν προστεθούν σε βραστό νερό όπου θα παραμείνουν κάμποσες ώρες. Η επάλειψη ή ο ψεκασμός του υγρού στο δέρμα μας προστατεύει από τα δείγματα των εντόμων.

Στη Μαγειρική

Τόσο τα άνθη της κουφοξυλιάς όσο και οι ώριμοι καρποί της είναι βρώσιμοι. Συνταγές για τους καρπούς υπάρχουν πολλές. Πιο συνηθισμένη είναι η παρασκευή μαρμελάδας, ενώ μπορούμε να αναμείξουμε άλλα φρούτα μαζί, όπως βοτόμουρα ή αγλάδια. Οι μαρμελάδες και τα ζελέ κουφοξυλιάς σερβίρονται με γιαούρτι, λευκές κρέμες κάθε είδους, παγωτό-βανίλια ή με ψητό κρέας και κινή για τους πιο τολμηρούς. Στα λικέρ των γιαγιάδων έμπαιναν τόσο τα άνθη όσο και οι καρποί για το όμορφο μπλε-βουισί χρώμα τους. Σας θυμίζουμε το περίφημο ιταλικό ηδύποτο «σαμπούκα» - που σερβίρεται φλαμπέ σε σφονάκι με κόκκους από καφέ- μια και η Ιταλία είναι μία χώρα που αναδεικνύει τις παραδόσεις της και επωφελείται όσο λιγοί. Ωστόσο, η μεγάλη έκπληξη έρχεται

από τη Σκανδιναβία. Στα γνωστά τεράστια καταστήματα οικιακού εξοπλισμού βρήκαμε εξαιρετική μαρμελάδα καρπών κουφοξυλιάς, αλλά και ένα τονωτικό ρόφημα από τα άνθη της, που πωλείται όπως η δική μας βουσινάδα. Φαίνεται ότι ο κιτρινωπός αυτός χυμός που περιέχει μεγάλη ποσότητα βιταμίνης C και πολλά ιχνοστοιχεία εκτιμάται ιδιαίτερα από τους βόρειους φίλους μας.

Βαφή Νημάτων
Χημική σύσταση

Γνωρίζοντας τις ιδιότητες των διαφόρων τμημάτων της κουφοξυλιάς σχετικά με τη βαφή, παραθέτουμε όσα ανακαλύψαμε στα βιβλία, ελπίζοντας ότι μερικές από εμάς θα ασχοληθούν με το βάψιμο των μάλλινων και βαμβακερών νημάτων ακολουθώντας τις παραδοσιακές τεχνικές. Οι καρποί δίνουν μπλε - ιώδες χρώμα, που γίνεται απαλότερο, όσο επαναλαμβάνονται οι βαφές. Οι ρίζες και η φλούδα δίνουν μαύρο χρώμα και τα φύλλα δίνουν πράσινο χρώμα. Σας διαβεβαιώνουμε ότι η ποιότητα των χρωμάτων της φυσικής φυτικής βαφής είναι ανυπερβλήτη και δεν συγκρίνεται με εκείνη καμίας συνθετικής έτοιμης βαφής. Για το καλοκαίρι του 2007 λοιπόν, η Φωνή των Καλαρρυτών προτείνει μωβ μακρύ μπλουζάκι και για την άνοιξη μωβ πλεκτά βαμμένα με χυμό από καρπούς κουφοξυλιάς που θα μαζέψετε το ερχόμενο φθινόπωρο! Η κουφοξυλιά περιέχει αρκετή ποσότητα νιτρικού καλίου, ταννίνες, βαλεριανικό οξύ, τερπένια, αιθέρια έλαια, κόμμι, πολλά ιχνοστοιχεία και βιταμίνες, ιδίως C. Εάν θελήσει κάποιος να προμηθευτεί από την αγορά κουφοξυλιά, βρίσκει σε ειδικά καταστήματα πώλησης βοτάνων τα αποξηραμένα άνθη και τους σπόρους του φυτού, που τρώγονται ψημένοι. Η Φωνή των Καλαρρυτών συνιστά όμως επιτόπια συγκομιδή στους Καλαρρυτές τον Ιούλιο από την κουφοξυλιά της αυλής σας και το Σεπτέμβριο συγκομιδή των καρπών για λικέρ και μαρμελάδες. Καλή σας επιτυχία!

Ιωάννα Κ. Κωνσταντίνου

Ιστορία και πολιτισμός των Καλαρρυτών

ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ 7ου ΑΝΤΑΜΩΜΑΤΟΣ ΒΛΑΧΟΦΩΝΩΝ ΧΩΡΙΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ ΣΤΟΥΣ ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ

Της Μαίρης Ζάγκλη-Μπόζιου

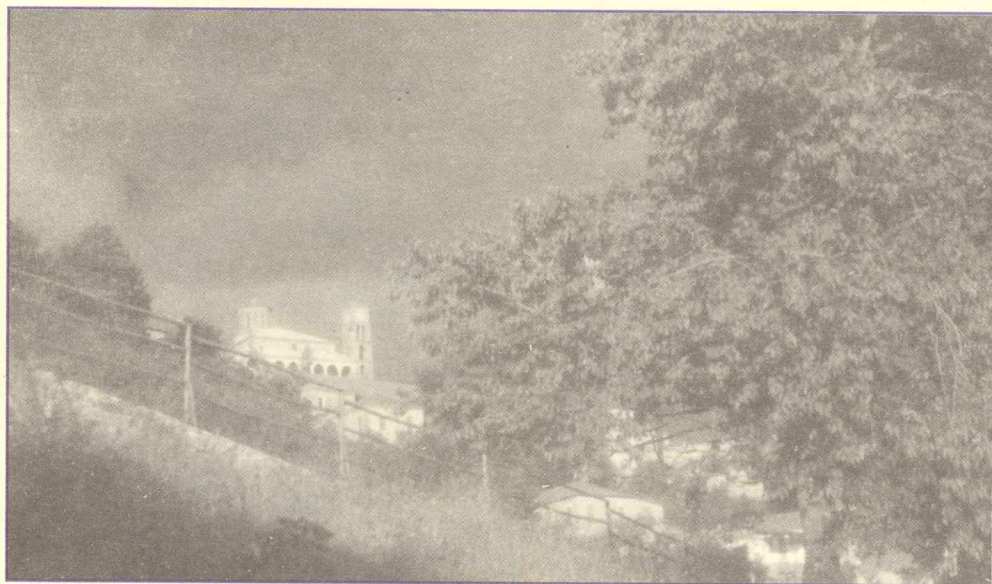
Β' ΜΕΡΟΣ

Μετά την απελευθέρωση της Ηπείρου (1913) επέρχεται η διοικητική προσάρτηση των Καλαρρυτών στο νομό Ιωαννίνων (1925), ως κοινότητα Καλαρρυτών πλέον, με τον οικισμό Κηπίνα (Αρμπορέσι ή Μιστράς-Μιζράς).

Τον πόλεμο του 1940/41 και την κατοχή πληρώνουν με πολλές ανθρώπινες απώλειες με οικονομικές και οικιστικές καταστροφές, όπως άλλωστε συμβαίνει σε όλα τα χωριά της περιοχής. Οι κατακτητές πυρπολούν και βομβαρδίζουν σπίτια. Τότε βομβαρδίστηκε και η εκκλησία της Αγ. Τριάδας.

Στην αντίσταση και τον εμφύλιο, που διεξάγονται στα χωριά των Τζουμέρκων, οι Καλαρρύτες συμμετέχουν ενεργά και γίνονται αποδέκτες των συνεπειών τους. Αυτή η περίοδος χαρακτηρίζεται από την πρόσκαιρη αύξηση του πληθυσμού, αφού πολλοί είναι εκείνοι που από τα αστικά κέντρα καταφεύγουν εκεί, προκειμένου να αποφύγουν τις συνεπείες του πολέμου και της κατοχής. Το σχολείο έχει 170 μαθητές και ο επί πολλά έτη πρόεδρος Αθανάσιος Φασούλας προσπαθεί να ανακουφίσει τους κατοίκους από τις πυρπολήσεις των σπιτιών και την οικονομική καταστροφή, κάνοντας τις απαραίτητες ενέργειες για σίτιση και οικονομική βοήθεια.

Η συγκυριακή αύξηση του πληθυσμού δεν θα έχει συνέχεια. Στη δύσκολη μεταβατική δεκαετία 1950/60 οι ελάχιστοι οικονομικοί πόροι δεν επιτρέπουν την επιβίωση των κατοίκων στην ιδιαίτερα ορεινή περιοχή τους. Το δεύτερο κύμα αστυφιλίας και μετανάστευσης είναι αναπόφευκτο και αφήνει την κοινότητα με ελάχιστους κατοίκους που ασχολούνται με την κτηνοτροφία. Οι κάτοικοι σκορπίζουν κυρίως στα Ιωάννινα, την Πρέβεζα, σε πόλεις και χωριά της Θεσσαλίας καθώς επίσης την Άρτα και τα πεδινά χωριά της μέχρι τα χωριά του Ξηρόμερου στην Αιτωλοακαρνανία και την Αθήνα. Το σχο-

λείο μη έχοντας μαθητές κλείνει οριστικά το 1981. Οι Καλαρρύτες, όπως και τα παραπλήσια βλάχικα ή μη χωριά, εκτός από το Μέτσοβο, δε μπόρεσαν να παραμείνουν ακμαία. Μόνιμο αίτημα, το τελευταίο τέταρτο του 20ου αιώνα των κατοίκων της κοινότητας αλλά και των ξενιτεμένων καλαρρυτινών, είναι η αποκατάσταση του οδικού δικτύου και οι κοινοτικές τεχνικές υποδομές, που είναι και ο κύριος μοχλός οικονομικής και τουριστικής ανάπτυξης της κοινότητας. Τέλος απαντώντας στο εύλογο ερώτημα που προκύπτει σχετικά με την ενασχόληση των καλαρρυτινών με την αργυροχοία, δηλαδή πώς ξεκίνησε η τέχνη της αργυροχοίας στους Καλαρρύτες και γιατί οι Καλαρρυτινοί και όχι άλλοι κάτοικοι με ίδιες συνθήκες οικονομίας και διαβίωσης ασχολήθηκαν με αυτή την τέχνη, παραθέτουμε την παρακάτω απάντηση:

Ο Γεώργιος Τουρτούρης, πρόκριτος των Καλαρρυτών, κρατούσε ορισμένες σημειώσεις όπου κατέγραφε πληροφορίες σχετικά με το χωριό του. Διασώθηκαν ορισμένα από τα σημειώματά του. Ένα από τα σημειώματα φέρει τον τίτλο «Ιστορία όπου ήκουσα από τον σοφολογιώτατον ιεροδιδάσκαλον Κοσμάν, υιόν του

ποτέ Μπαλάνου Ιωαννίτου, όστις Κοσμάς ετελεύτησε εις τους 1811 ογδοηκοντούτης ών». Το σημείωμα του Τουρτούρη αναφέρει την κατάργηση του τιμαριωτικού χριστιανικού συστήματος και τον τρόπο με τον οποίο εισήχθη η τέχνη της αργυροχοίας στους Καλαρρύτες, ιστορία την οποία διηγήθηκε ο καλαρρυτινός χρυσικός Χριστόφορος Δελής. Αναφέρει λοιπόν, ότι άρχοντες των Ιωαννίνων στα μέσα του 17ου αιώνα έβαλαν τα παιδιά τους να μάθουν τέχνες ή να επιδοθούν στα γράμματα και το εμπόριο, όταν έχασαν την κτηματική περιουσία τους, επειδή έπαψε να ισχύει το σύστημα των χριστιανών τιμαριούχων. Τα παιδιά δύο οικογενειών, από τις πλέον ευγενείς των Ιωαννίνων, του Συρβάνου και του Σουγδορή, έμαθαν την χρυσοχοϊκή τέχνη και έγιναν επιτηδειότατοι τεχνίτες. Στα εργαστήριά τους μαθήτευαν καλαρρυτινοί. Μέχρι το 1700 από αυτές τις οικογένειες προέρχονταν οι προεστοί των Ιωαννίνων και τότε ήταν η δύναμή τους, ώστε έκαναν τους μαθητευόμενους καλαρρυτινούς προεστούς στους Καλαρρύτες, όπως τον Αθανάσιο Δελή, παππού του Χρ. Δελή, ο οποίος κατασκεύασε τα πρώτα μαντάνια και μύλους στον Καλαρρυτικό ποταμό.

Έτσι πέρασε στους η αργυροχρυσοχοία στους Καλαρρύτες, τέχνη την οποία ανέπτυξαν και καλλιέργησαν σε σημαντικό βαθμό. Μετά από αυτούς που εισήγαγαν την τέχνη τους, η αργυροχρυσοχοία εξαπλώθηκε στο Συρράκο και λιγότερο στο Μέτσοβο. Πολλές φορές αναφερθήκαμε στο όνομα του Τουρτούρη. Ήταν ένα σημαντικότατο πρόσωπο επί πολλές δεκαετίες για την κοινότητα και έκρινε με τη στάση του και την προσωπικότητά του την ανοδική πορεία του τόπου του.

Ο Γ. Τουρτούρης ήταν μορφωμένος, συνετός και φιλόπατρις, όπως φαίνεται και από τις επιστολές του, που διασώθηκαν, ήταν έμπορος και πρόκριτος των Καλαρρυτών και μέλος της ελληνικής κοινότητας της Βενετίας από το 1788, όπου μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία. Διακρίθηκε για τους εμπορικούς οίκους που άνοιξε στο εξωτερικό και συνεργαζόταν με τον Δουρούτη στο εμπόριο του μάλλινου βλάχικου υφάσματος από τους Καλαρρύτες αλλά και από το Λιβάδι Θεσσαλίας. Ήταν μέλος της συνεχνίας των καποτάδων στη Βενετία. Ασχολήθηκε συστηματικά με το εμπόριο του βιβλίου τόσο ώστε να θεωρείται από τους βασικούς διακινητές του βιβλίου (μαζί με τον Μαρίνογλου από το Ζαγόρι) τόσο στις αγορές των Ιωαννίνων όσο και της Κέρκυρας. Χρηματοδότησε έκδοση στο τυπογραφείο του Θεοδοσίου. Μετά την καταστροφή των Καλαρρυτών άσκησε το εμπόριο και στη Βενετία.

Διακρίθηκε επίσης ως συνεργάτης του Αλή, αφού ως απεσταλμένος του μαζί με τον γραμματικό του Αλή Μάνθο Γραμματικό στάλθηκε στις βρετανικές αρχές της Μάλτας, με αποστολή να πετύχουν την αγγλική βοήθεια κατά της Αυλώνας και με την εντολή να μεταβούν αν παρίστατο ανάγκη στη Σικελία και στο Λονδίνο. Επίσης στάλθηκε στις γαλλικές αρχές στην Κέρκυρα, για να διαπραγματευθεί την παράδοση της Πάργας.

Ήταν θείος του Ι. Κωλέττη, τον οποίο αφού σπούδασε στα Ιωάννινα, τον έστειλε να σπουδάσει ιατρική στην Πίζα και αργότερα τον βοήθησε να εργασθεί ως γιατρός στην αυλή του Αλή πασά. Όταν ο Χουραϊτ πασάς πολιορκούσε τον Αλή πασά στα Γιάννινα, συνέλαβε τον Γ. Τουρτούρη ως όμηρο μαζί με προκρίτους από το Συρράκο και άλλα χωριά και σώ-

θηκε χάρη στη μεσολάβηση ισχυρού αλβανού μπέη. Κατόρθωσε να διαφύγει μετά την καταστροφή του χωριού το 1821 και ενίσχυσε οικονομικά την επανάσταση.

Το 1823 και 1824 ο Γ. Τουρτούρης βρίσκεται στην Ζάκυνθο και από εκεί αλληλογραφεί συχνότατα με τον ανηψιό του Ι. Κωλέττη και ανταλλάσσει πληροφορίες για την πολιτική κατάσταση της Ελλάδας. Με τον Κωλέττη αργότερα διαφωνεί (προφανώς διαφωνούσαν γιατί ο Κωλέττης υποστήριζε το γαλλικό κόμμα και ο Τουρτούρης το ρωσικό). Σώζεται επιστολή του, γραμμένη το 1825 (13.2.1825) προς τον Γεώργιο Κουντουριώτη στην οποία του τονίζει ότι με άλλο του γράμμα προς τον Οδ. Ανδρούτσο του, υπόσχεται ότι θα τον συμφιλιώσει με τον ανηψιό του Ι. Κωλέττη για τον οποίο εκείνος είχε πολλά παράπονα στο παρελθόν.

Αλληλογραφούσε επίσης με τον Μαυροκορδάτο στον οποίο έδιδε πληροφορίες σχετικά με τις προθέσεις του Καποδίστρια και την προθυμία του να κατέβει στην Ελλάδα αν προσκληθεί.

Ήταν μέλος της ομάδας με τους Ι. Θεοτόκη, Α. Ζαΐμη, Α. και Δ. Παπαγιαννόπουλο και τον μητροπολίτη Ιγνάτιο Ουγγροβλαχίας, που προτοίμαζαν την πρόσκληση για την κάθοδο του Καποδίστρια. Ο Α. Μαυροκορδάτος σε επιστολή του προς το Βουλευτικό Σώμα στις 12.12.1823 αναφέρεται σε επιστολή του Γ. Τουρτούρη από τη Ζάκυνθο, όπου τον πληροφορεί ότι ο Καποδίστριας επιθυμεί να έλθει στην Ελλάδα. Όταν τελικά ήλθε ο Καποδίστριας στην Ελλάδα, ο Τουρτούρης διακρίθηκε σε διοικητικές και δικαστικές θέσεις στην ελεύθερη Ελλάδα (1827-1831).

Με τον Τουρτούρη συνεργάστηκε για πολλές δεκαετίες η Οικογένεια Δουρούτη. Οι αδελφοί Γεώργιος και Χριστόδουλος Δουρούτη, γιοί του Ιωάννη, έμποροι του τέλους του 18ου και αρχών του 19ου αι., είχαν εμπορικές δραστηριότητες στα Γιάννινα και στην Ιταλία. Ο Γεώργιος Δουρούτης (Καλαρρύτες 1770 - Αγκώνα 1836) παντρεύτηκε την Ελένη Θεοδώρου Παράσχη το 1798. Στους Καλαρρύτες γεννήθηκαν οι τρεις γιοί του Ιωάννης (1798-Αγκώνα 1852), Κωνσταντίνος (1809-Αθήνα 1878), Αθανάσιος (1816-Αθήνα 1901) και η κόρη τους Μαρία (1799-1821). Η εμπορική διασπορά της οικογένειας οδηγεί

τον Γεώργιο στην Αγκώνα το 1793 και τον αδελφό του Χριστόδουλο στην Τεργέστη. Το δίκτυο των εμπορικών του συνεργατών ξεκινά από την Βενετία με τον Γεώργιο Τουρτούρη, το Λιβόρνο με τους Μπαχώμη-Παράσχη εγκατεστημένους εκεί από το 1760 και την Τεργέστη. Στην ελληνική παροικία της Αγκώνας οι Δουρούτη εμπορεύονται κυρίως το μάλλινο ύφασμα από την πατρίδα αλλά και άλλα προϊόντα. Σύνθηες δρομολόγιο των εμπορικών τους διαδρομών είναι Καλαρρύτες - Ιωάννινα - Κέρκυρα - Αγκώνα.

Οι δραστηριότητες που αναπτύσσουν κινούνται σε πολιτικό - κοινωνικό και εμπορικό επίπεδο. Πολιτικό, με τις επαφές τους κατά την επανάσταση του 1821 και με τη σχέση τους με τον Καποδίστρια, τον Όθωνα και πολλούς πολιτικούς και οικονομικό, με τις εμπορικές τους δραστηριότητες. Η ηγετική φυσιογνωμία του Γ. Δουρούτη στην κοινότητα της Αγκώνας επισημαίνεται το 1833 με τον διορισμό του ως προξένου του ελληνικού βασιλείου.

Το 1825 αποτελεί τομή για τις εμπορικές δραστηριότητες της οικογένειας. Ο Ιωάννης Δουρούτης παραμένει στην Αγκώνα με τον πατέρα του, ο Κωνσταντίνος εγκαθίσταται στην Κέρκυρα και αργότερα μεταβαίνει στην Αθήνα, όπου τον ακολουθεί και ο Αθανάσιος. Ο Κωνσταντίνος χρηματοδοτεί, με κεφάλαια που προέρχονται και από την πατρογονική κτηματική περιουσία στα Ιωάννινα, την κατασκευή του Μεταξουργείου στην Αθήνα. Σε αυτήν την κτηματική έκταση, που ονομάζεται Δουρούτη, βρίσκονται σήμερα τα κτίρια του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Θα ήθελα να τονίσω ότι τη συγγραφή του Οδηγού των Καλαρρυτών ανέλαβα χωρίς αμοιβή, σαν φόρο τιμή, στη μνήμη του πατέρα μου Γεώργιου Κ. Ζάγκλη, που καταγόταν από τους Καλαρρύτες και τόσο αγαπούσε.

Στον οδηγό θα βρείτε πληροφορίες για το παρελθόν και για το παρόν του ιστορικού οικισμού, που κουβαλά ένα έντονο άρωμα του χθες και ακτινοβολεί από φυσική ομορφιά, έχοντας γίνει πόλος έλξης πολλών ελλήνων και ξένων επισκεπτών που επιθυμούν να τον γνωρίσουν από κοντά.

Περιβάλλον και ανάπτυξη στις ορεινές περιοχές

ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ 7ου ΑΝΤΑΜΩΜΑΤΟΣ ΒΛΑΧΟΦΩΝΩΝ ΧΩΡΙΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ ΣΤΟΥΣ ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ

Του Απόστολου Ν. Κατσίκη
Καθηγητή Γεωγραφίας - Περιβάλλοντος
του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Β' ΜΕΡΟΣ

Υπάρχουν και περιοχές όπου η μεσογειακή μακία βλάστηση εναλλάσσεται με τη ζώνη των φυλλοβόλων δασών και τα ψυχρόβια κωνοφόρα. Τα τελευταία, με κύριο εκπρόσωπο την ελάτη, συνιστούν τον κυρίαρχο τύπο βλάστησης στα σχετικά μεγάλα υψόμετρα ήτοι από 1000 έως τα 1500 μ. Οι κάθετες ορθοπλαγιές και οι επικλινείς πλαγιές των εξάρσεων, οι περήφανες κορυφές που στεφανώνουν τους μεγαλοπρεπείς ορεινούς όγκους, τα μικρά ή μεγαλύτερα οροπέδια μεγάλου υψόμετρου με τις πτώδεις κοινωνίες της ορεινής βλάστησης του τύπου των υποαλπικών λιβαδιών και των χαραδρώσεων, οι ποικιλόχρωμες εμφανίσεις που ενδημικών αγριολούλουδων, κενταύρια, κολχικό του φθινοπώρου και πλείστα όσα άλλα διακοσμητικές πινελιές στο κακοτράχαλο τοπίο, συμπληρώνουν το σκηνικό προσδίδοντας μέσω της βιοποικιλότητας μοναδική ιδιαιτερότητα. Συνολικά στην ευρύτερη περιοχή των Τζουμέρκων και του Περιστερίου έχουν καταγραφεί περισσότερα από 400 είδη φυτών.

Είναι βέβαιο ότι ο πραγματικός αριθμός των εκπροσώπων της χλωρίδας στην περιοχή είναι αρκετά μεγαλύτερος δεδομένου ότι δεν έχουν ακόμη πραγματοποιηθεί διεξοδικές έρευνες. Αξίζει να σημειωθεί ότι από το σύνολο των παραπάνω ειδών τα 80 θεωρούνται εξαιρετικά σημαντικά από οικολογική άποψη.

Ιδιαίτερα αξιόλογη είναι και η πανίδα της περιοχής, η οποία περιλαμβάνει εκπροσώπους πτηνών, θηλαστικών, ερπετών, αμφιβίων και ψαριών. Στη χαράδρα του Αράχθου αλλά και των παραποτάμων του όπως και στα γύρω υψώματα δεν αποκλείεται η παρουσία θηλαστικών της άγριας πανίδας όπως αγριογούρουνων, περαστικών ζαρκαδιών και αλεπούδων. Η πλούσια βλάστηση προσφέρει καταφύγιο σε μικρότερα θηλαστικά όπως δασομυξούς, δρυομυξούς, σκίου-

ρους και αγριόγατους. Τα νερά του υδρογραφικού συστήματος, ιδιαίτερα του Αράχθου αποτελούν ενδιάμημα για εκπροσώπους εννέα ειδών ψαριών με χαρακτηριστικό αντιπρόσωπο την πέστροφα. Εδώ απαντάται επίσης και η βίδρα από τα σπανιότερα θηλαστικά. Η ορνιθοπανίδα είναι επίσης παρούσα. Στην κυρίως κοιλάδα αλλά και στις χαραδρώσεις συχνά εμφανίζονται τσοπανάκοι, πετρίτες, κικινέζια, σπανιότερα χρυσαετοί και όρνια. Στα ελατοδάση της περιοχής Στρογγούλας ενδημεί ο μαύρος δρυοκολάπτης, μεγάλοςωμος εκπρόσωπος της ορνιθοπανίδας των δασών.

Το υψόμετρο αποτελεί σημαντική παράμετρο διαφοροποίησης της πανίδας. Στα υποαλπικά λιβάδια συναντώνται λαγοί αλλά και πέρδικες έως αργά το φθινόπωρο, σμήνη από καλιακούδες (;) μεμονωμένοι σπίνιοι, τσαλαπετεινοί και στρουθιόμορφα είδη.

Τα μεγάλα σαρκοφάγα πτηνά όπως χρυσαετοί αλλά και σπανιότερα όρνια υπερίπτανται της περιοχής εποπτεύοντας και επιτηρώντας την επικράτειά τους. Συνολικά εκτιμάται ότι η ευρύτερη περιοχή φιλοξενεί πάνω από 100 είδη πτηνών. Κάποια από αυτά διαμένουν μόνιμα, άλλα τη χρησιμοποιούν ως τόπο θερινής διαμονής και άλλα απλώς διέρχονται κατά τη μετανάστευσή τους. Στις λιγοστές αλπικές λίμνες που βρίσκονται στα υποαλπικά λιβάδια του ορεινού τόξου Συρράκου-Καλαρρυτών-Ματσουκίου, εμφανίζονται μικρές αποικίες από τρίτνες, η ίδια περιοχή έχει το πρόνομιο να φιλοξενεί ένα σπάνιο και προστατευόμενο είδος οχιάς την οχιά των λιβαδιών (νοτιότερο όριο εξάπλωσης στην Ευρώπη).

Οι απόκρημνες περιοχές των ορεινών όγκων συνιστούσαν παλαιότερα το βιότοπο σημαντικού αριθμού αγριόγιδων. Σήμερα λόγω αλλαγής των περιβαλλοντικών συνθηκών, της έντονης παρουσίας του ανθρωπογενούς παράγοντα και της πίεσης που δέχονται πανταχόθεν (βλ. λαθροθηρία) είναι αβέβαιο εάν έχουν επιζήσει εκπρόσωποί τους.

Το όλο περιβαλλοντικό σκηνικό της

περιοχής συμπληρώνει η παρουσία ενός αριθμού σπηλαίων με κυριότερους εκπροσώπους αυτό των Πραμάντων αποκαλούμενο Ανεμότρυπα και της Κηπίνας όπου και η ομώνυμη μονή.

Και τα δύο σπήλαια είναι διακοσμημένα με σταλακτιτικό-σταλαγματικό διάκοσμο περιλαμβάνουν εντυπωσιακές σάλες (της Ανεμότρυπας) λιμνούλες και υπόγειο υδρογραφικό δίκτυο, αποτελώντας κόσμημα και πόλο τουριστικής έλξης για την περιοχή. Αξιοποιημένο και επισκέψιμο είναι το σπήλαιο Ανεμότρυπα.

Λόγω του ιδιαίτερου μορφολογικού ενδιαφέροντος, συμπαγείς και μεγαλοπρεπείς ορεινοί όγκοι με πάμπολλες κορυφές, τις ορθοπλαγιές, τα εκτεταμένα οροπέδια με τους βοσκοτόπους, της παρουσίας εντυπωσιακών χαραδρών και κοιλάδων ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, της πληθώρας κοιλωμάτων και σπηλαίων, τις πάμπολλες πηγές και τις εντυπωσιακές λίμνες στα γύρω υψίπεδα, τη μαγεία του υδρογραφικού συστήματος, του μεγάλου αριθμού βιοτόπων, της παρουσίας σπάνιων, ενδημικών φυτών και ζώων, ενός εκπληκτικού συνόλου συστατικών στοιχείων ανόθευτης φυσικής κληρονομιάς, που της προσδίδουν το χαρακτήρα ενός φυσικού βοτανικού και ζωολογικού πάρκου, η ευρύτερη περιοχή Λάκμου-Τζουμέρκων κατατάσσεται στους σημαντικότερους, από περιβαλλοντική άποψη, οικοτόπους του ελλαδικού χώρου.

Τα στοιχεία και η περιγραφή της οριοθετημένης από τον Αραχθο και τον Αχελώο περιοχής θα ήταν ημιτελής και μάλλον κενή περιεχομένου, από ανθρωπογεωγραφική και πολιτισμική άποψη, εάν δεν συμπληρωνόταν με τα στοιχεία του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.

Στην επικράτεια της νότιας Πίνδου, στο Περιοτέρι και στα Αθαμανικά όρη προβάλλουν σε πείσμα των καιρών, των συνθηκών ίσως και της αδιαφορίας ορισμένων, σποραδικά ή συγκεκριμένα, οι πυρήνες της οικιστικής έκφρασης που συνιστούν εκφάνσεις της ανθρωπίνης παρέμβασης και παρουσίας στο συγκεκριμένο χώρο. Στα ψηλά και κακοτράχαλα βουνά στις

Η περίπτωση των Τζουμέρκων

πλαγιές και στις κοιλάδες, ήλθε να κατοικήσει προ αμνημονεύτων ετών ένας λαός περήφανων και ελεύθερων ανθρώπων, γενιά προικισμένη με δεξιότητες και ικανότητες αντίστοιχες του πνεύματος της περιοχής. Έτσι προέκυψαν σταδιακά οι μικροί ή μεγαλύτεροι οικισμοί ως αποτέλεσμα της εγκατάστασης διαβίωσης και δραστηριοποίησης των πάλαι ποτέ εποίκιστών, και των απογόνων τους, δηλ. των προγόνων μας.

Πρόκειται για τα οικιστικά συγκροτήματα που αποτελούν σήμερα τις κοινότητες και τους Δήμους της ευρύτερης περιοχής Λάκμου και Τζουμέρκων, γνωστών ως πάλαι ποτέ εποίκιστών, και των απογόνων τους, δηλ. των προγόνων μας.

Τα Τζουμερκοχώρια παρά τις εσωτερικές διαφορές τους που σε ορισμένες περιπτώσεις είναι αρκετά έντονες και εμφανείς όπως φερ' ειπείν η διάκριση σε Βλαχοχώρια (Βαθύπεδο - Παλαιοχώρι - Συρράκο - Καλαρρύτες - Ματσούκι), συνιστούν μια ανθρωπογεωγραφική και κυρίως συνειδησιακή ενότητα που εκφράζεται στη συλλογική μνήμη αλλά και τα εσωτερικά πιστεύω τόσο των κατοίκων τους, όσο και των τζουμερκιωτών της διασποράς.

Με βάση λοιπόν γεωγραφικές αλλά και πολιτισμικές ιδιαιτερότητες τα Τζουμέρκα του Νομού Ιωαννίνων μπορούν να διαιρεθούν στις ενότητες Πετροβουνίου, Πραμάντων- Αγνάων και του βορείου τμήματος Βαθύπεδο- Παλαιοχώρι-Συρράκο- Καλαρρύτες-Ματσούκι. Από τη σκοπιά της οικιστικής οργάνωσης ορισμένες κοινότητες παρουσιάζουν έντονα τα φαινόμενα της διάσπαρτης εγκατάστασης (Πετροβούνι, Παλαιοχώρι), φαινόμενο συνυφασμένο με τη μορφή της έγγειας ιδιοκτησίας και την ενασχόληση των κατοίκων (κτηνοτροφία, γεωργία). Αντίθετα το Συρράκο, οι Καλαρρύτες και το Ματσούκι αποτελούν χαρακτηριστικά παραδείγματα συμπαγών οικισμών, αποτέλεσμα της αστικού χαρακτήρα οργάνωσής τους μετά την επανάσταση του 21, με διακριτές τις επαγγελματικές τάξεις και την οικονομική ακμή, γεγονός που προβάλλει περαιτέρω την ιδιαίτερό-

τητά τους. Το σύνολο των λειτουργιών των κατοίκων των πέντε οικιστικών συγκροτημάτων, που εκπροσωπούνται σήμερα εδώ, αποτελεί προϊόν τόσο των φυσικών παραγόντων (γεωμορφολογία - κλίμα - υδρογραφία- χλωρίδα- πανίδα), όσο και των γεωπολιτικών συνθηκών αργότερα. Είναι προφανές ότι οι παραπάνω συνθήκες οδήγησαν στην εμφάνιση, ανάπτυξη και διατήρηση μέχρι σήμερα της νομαδικής ή ημινομαδικής κτηνοτροφίας.

Εξάλλου όλες οι εκφράσεις της βλάχικης ζωής είναι συνυφασμένες με τη μορφή αυτή του πρωτογενούς παραγωγικού τομέα. Από το Βαθύπεδο-Συρράκο στα βόρεια μέχρι τα Θεοδώριαντα στο νότο οργανώθηκαν στη μεγάλη ακμή της περιοχής κατά τον 18-19ο αι. τουλάχιστον πενήντα μεγάλα τσελιγκάτα, με σύνολο ζωικού κεφαλαίου περί τα 150.000 αιγοπρόβατα. Η κτηνοτροφία στηριξε και στηρίζει εν πολλοίς, την οικονομία και τη διαβίωση-επιβίωση των κατοίκων των Τζουμέρκων για δεκαετίες και οδήγησε στην εμφάνιση προαγωγή και άλλων οικονομικών κλάδων, όπως επίσης των γραμμάτων των τεχνών και γενικότερα του πολιτισμού. Σήμερα και παρά τις αντίξοες συνθήκες, 70.000 πρόβατα εκτρέφονται στην ευρύτερη περιοχή αποδεικνύοντας περίτρανα την αντοχή του κλάδου και την πίστη των τζουμερκιωτών-βλάχων κτηνοτρόφων στην επιβίωση της παράδοσης και την μέχρι πάθους αγάπη τους προς τον τόπο.

Από την κτηνοτροφία προέκυψε, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, πληθώρα δευτερογενών χρήσεων και λειτουργιών-επαγγελμάτων συνδεδεμένων άμεσα ή έμμεσα με αυτήν. Η οικοτεχνία-βιοτεχνία των μάλλινων υφασμάτων και η εμπορία τους οδήγησαν στην εμφάνιση της συντεχνίας των ραφτάδων αλλά και των εμπόρων με τα γνωστά αποτελέσματα της οικονομικής απογείωσης. Το εμπόριο των υφασμάτων, ιδίως της κάπας, προκάλεσε την άνθιση της διασποράς, την μετεξέλιξη των απλών μεταφορέων-μικροεμπόρων σε ιδιοκτήτες εμπορικών οίκων στην αλλοδαπή. Έτσι σταδιακά προέκυψε η μεγαλοαστική, βλάχικης ιδίως συρρακιώτικης και καλαρρυκιώτικης καταγωγής, ανερχόμενη τάξη εμπόρων που συμ-

βάλλει μέσω του ευεργετισμού στην ανάπτυξη των κοινοτήτων αρχικά, και του ελεύθερου ελληνικού κράτους στη συνέχεια.

Η οικονομική ευμάρεια εκφράστηκε σε πολλούς και διαφορετικούς τομείς: κατ' αρχάς στον οικιστικό, έτσι προέκυψαν τα αστικού χαρακτήρα οικοδομήματα αλλά και τα έργα κοινής ωφέλειας, τα γράμματα και οι τέχνες. Όλα τα βλαχοχώρια της περιοχής μπορούν να υπερηφανεύονται για τους εξαιρετικούς τεχνίτες της πέτρας και του ξύλου που μας κληροδότησαν μνημεία οικιστικής οργάνωσης του χώρου, οικοδομήματα ιδιωτικά και δημόσια, εκκλησίες, γεφύρια, βρύσες και άλλα τεχνουργήματα. Απόρροια των παραπάνω ευμενών συγκυριών αποτελεί η γένεση, θα λέγαμε, και εξέλιξη της τέχνης της ασημουργίας στους Καλαρρύτες και η εμφάνιση των κορυφαίων τεχνιτών του είδους Τζημούρη, Μπάφα, Παπαγεωργίου, κ.ά., που πέρα από τα αριστουργήματα που φιλοτέχνησαν και κατέλειπαν, δημιούργησαν μία σπουδαία παράδοση τοπικής εξειδίκευσης Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι μετά από τόσες γενιές οι περισσότεροι αργυροχρυσόχοι των Ιωαννίνων αλλά και διάσημοι του εξωτερικού, έλκουν την καταγωγή τους από τους Καλαρρύτες.

Επίσης συρρακιώτες και καλαρρυτινοί τεχνίτες αλλά και επαγγελματίες από όλα τα βλαχοχώρια αποτέλεσαν έναν σημαντικό πυρήνα της εμπορικής τάξης της Ηπείρου και της Θεσσαλίας, συγκροτώντας πολυπληθείς και ακμάζουσες, δραστηρίες παροικίες των οποίων η συμμετοχή στα κοινά είναι αξιοσημείωτη. Στην οικονομική ευμάρεια αφέλειται, κατά ένα ποσοστό και η ανέλιξη ανθρώπων της επιστήμης και της πολιτικής (Σπ. Λάμπρος, Ι. Κωλέττης) των γραμμάτων (Κ. Κρυστάλης, Γ. Ζαλοκώστας). Η ίδια περιοχή ανέδειξε επίσης εξειδικευμένους τεχνίτες όπως τυροκόμους και ραφτάδες (Ματσούκι και Βαθύπεδο). Πέρα όμως από τους λίγους επώνυμους τα Τζουμερκοχώρια οφείλουν την ακμή και την επιβίωσή τους στο χρόνο και στην ακάματη συμβολή του απλού κατοίκου της περιοχής, τα έργα και η σφραγίδα του οποίου, σε συλλογική έκφραση, έχουν αποτυπω-

Συνέχεια στη σελ. 12

Περιβάλλον και ανάπτυξη στις ορεινές περιοχές

θεί στο χώρο. Η συγκρότηση του τεχνητού αυτού ανθρωπογενούς περιβάλλοντος με υποδομές κατάλληλες για οικονομικές λειτουργίες, αλλά και την κοινωνική, πολιτική και θρησκευτική έκφραση των κατοίκων, αντανακλά την ιδεολογία, τη φιλοσοφία και την αισθητική θα λέγαμε ενός λαού και ενός πολιτισμού σε δεδομένη χρονική περίοδο. Τα κτίσματα, οι δρόμοι, τα καλντερίμια, οι βρύσες, τα γεφύρια, οι μύλοι, οι νεροτριβές, τα μοναστήρια, τα θρησκευτικά σκεύη, αλλά και τα χρηστικά είδη της καθημερινότητας εμπεριέχουν και ένα συμβολικό νόημα που απηχεί τις κυρίαρχες αντιλήψεις μιας συγκεκριμένης κοινωνίας ανθρώπων για τη ζωή και τις εκφράσεις της. Όλα αυτά εξηγούν για ποιούς λόγους τα κατ'όλοια του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος όπως το γεφύρι της Πλάκας, ο νερόμυλος του Συρράκου, τα μοναστήρια της Βύλιζας και της Κηπίνας, ακόμη οι ξερολιθιές στην περιοχή Βαθύπεδου, τα χειροτεχνήματα του αργαλειού, τα ξυλόγλυπτα, συνιστούν πολύτιμα τεκμήρια για την ιστορική ανασύσταση του παρελθοντικού πολιτισμού της περιοχής μας και οφείλουμε να τα εκτιμούμε και να τα προστατεύουμε.

Αλλά τα Τζουμέρκα δεν είναι μόνο το φυσικό περιβάλλον, δεν είναι οι περήφανες χιονοσκεπείς κορυφές, οι βαθύσκοιτες κοιλάδες, τα πολύβουα ρέματα, οι δρυμοί και τα λιβάδια. Δεν είναι τα κατ'όλοια του ακμαίου οικονομικού και πολιτισμικού παρελθόντος, δεν είναι το χθες, ως ανάμνηση, ιστορία και παράδοση. Είναι το σήμερα που εκφράζεται από το ανθρώπινο δυναμικό της περιοχής, από τους λίγους, τελευταίους εναπομείναντες νομάδες που επιμένουν πεισματικά να ασκούν το κτηνοτροφικό επάγγελμα με τον πατροπαράδοτο τρόπο. Είναι οι τεχνίτες και επαγγελματίες, οι απόμαχοι που παραμένουν αιώνιοι φύλακες των πατρογονικών εστιών. Είναι οι απανταχού ξενιτεμένοι Τζουμερκιώτες, που η αγάπη για το γενέθλιο τόπο τους ωθεί να επιστρέφουν πρόσκαιρα ή και μόνιμα. Είναι οι πολιτιστικοί και λαογραφικοί σύλλογοι που καλλιεργούν την παράδοση και μεταδίδουν το πνεύμα της στους νεότερους, είναι τα ανταμώματα, οι κοινωνικές και θρησκευτικές εκδηλώσεις, τα

πανηγύρια. Είναι όλα αυτά μαζί και κάτι περισσότερο η αγωνία και η προσμονή για το αύριο αυτού του τόπου. Η Ήπειρος, όπως αναφέρθηκε, και ειδικότερα ο συγκεκριμένος χώρος η γενέθλια γη των Τζουμερκών, διαθέτει ένα ανεκτίμητο οικονομικό, κοινωνικό, πολιτισμικό, αισθητικό κεφάλαιο: το φυσικό περιβάλλον και την παράδοση που μας παραδόθηκε από τους παλιότερους. Διαθέτει επίσης ένα ανθρώπινο δυναμικό, κυρίως αυτό που αντιπροσωπεύεται από τους νέους ανθρώπους, οι οποίοι οραματίζονται τον τόπο τους να ανασυντάσσεται και να ευημερεί μέσα από την πρόοδο και την ανάπτυξη. Η παραδοχή των παραπάνω δεδομένων οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η πρόκληση για την αντιμετώπιση του μέλλοντος επικεντρώνεται στην προσπάθεια εναρμόνισης των οικονομικών και κοινωνικών στόχων με την οικολογική διαχείριση του περιβάλλοντος και το σεβασμό προς τα στοιχεία του παρελθόντος. Η ανάπτυξη ασφαλώς και θεωρείται αναγκαία, αλλά με την προϋπόθεση ότι η επίτευξή της δε συνεπάγεται ως αντίτιμο την αλόγιστη διαχείριση, τη μερική και ίσως, σε ορισμένους τομείς, την πλήρη καταστροφή των περιβαλλοντικών και ιστορικών παραμέτρων.

Είναι περισσότερο ορθολογικό και εκ των πραγμάτων επιβεβλημένο να προσβλέπουμε σε ένα μοντέλο ανάπτυξης που θα στηρίζεται σε μια οικολογικά συνετή διαχείριση του χώρου, της ενέργειας, των φυσικών υλών, του σχεδιασμό και επιλογή της κατάλληλης τεχνολογίας και το οποίο θα συνδέει κοινωνικοοικονομικούς με οικολογικούς στόχους, το μοντέλο της οικοανάπτυξης.

Ο όρος συνδεδεμένος με τη βιωσιμότητα και την αειφορία παραπέμπει σε μια δυναμική πορεία, δηλ. μια εξελικτική διαδικασία στην οποία η εκμετάλλευση των φυσικών πόρων, η κατεύθυνση των επενδύσεων, ο προσανατολισμός των τεχνολογικών εφαρμογών και των θεσμικών αλλαγών καθώς και το μέγεθος του πληθυσμού βρίσκονται σε αρμονία με το μεταβαλλόμενο παραγωγικό δυναμικό του οικοσυστήματος.

Η παρουσία συγκεκριμένων χαρακτηρισμών του φυσικού περιβάλλοντος του οικοσυστήματος Περιστέρι-Τζουμέρκα, αλλά και ευρύτερα της Ηπείρου, συνιστά ένα σημαντικότατο πλεονέ-

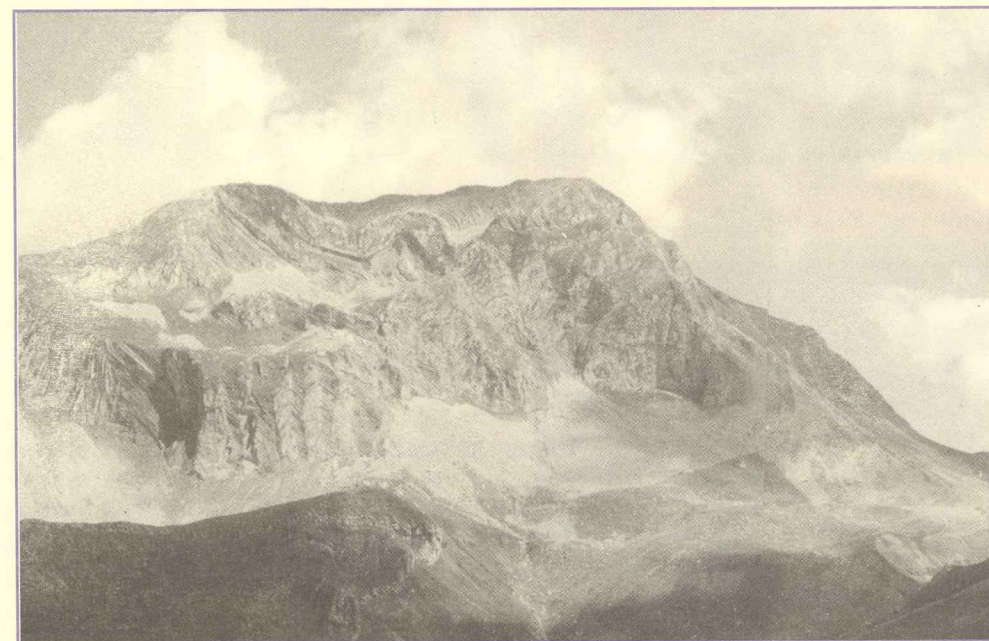
κτημα έναντι των υπόλοιπων περιοχών της χώρας μας, αλλά και του πλανήτη μας. Η διατήρηση και η ανάδειξή του μέσα από την κατάλληλη, την αειφορική ανάπτυξη, με μορφές διαχείρισης που συνιστούν παρεμβάσεις ήπιου χαρακτήρα και συνάδουν με το γενικό περιβαλλοντικό χαρακτήρα της Ηπείρου, αποτελεί καθάρχη και υποχρέωση της Πολιτείας.

Ευτυχώς πρόσφατα το κράτος αναγνωρίζοντας την ιδιαίτερα σημαντική περιβαλλοντική και πολιτιστική αξία αλλά και την ιστορική προσφορά της ευρύτερης περιοχής συμπεριέλαβε τους ορεινούς όγκους των Τζουμερκών και του Περιστερίου στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Natura 2000. Επίσης βρίσκει σε εξέλιξη η εκπόνηση ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης η οποία αναμένεται να καταλήξει στην ίδρυση μιας ενιαίας προστατευόμενης περιοχής με κύριο στόχο και άξονα την προστασία, αξιοποίηση και ανάδειξη του φυσικού τοπίου και την προβολή της πλούσιας πολιτιστικής κληρονομιάς, στα πλαίσια της αρμονικής συνύπαρξης ανθρώπου και Φύσης.

Αλλά πέρα από όλα προγραμματίζει και υλοποιεί η Πολιτεία ως μην ξεχνάμε τις ατομικές ευθύνες που προκύπτουν από τη διαπίστωση ότι το φυσικό και πολιτισμικό περιβάλλον του τόπου μας αποτελεί κοινή κληρονομιά και περιουσία. Η προϊούσα υποβάθμιση των αξιών που ήταν συνδεδεμένες με την ανάδειξη, την ακμή και την προκοπή αυτού του τόπου, δεν αντιστρέφεται, αν δεν αντιστραφεί η υποβάθμιση των ευρύτερων αξιών, τις οποίες πρέπει να σέβεται η κοινωνία. Και η βασικότερη στη συγκεκριμένη περίπτωση αξία, είναι η δυνατή αγάπη και το ενδιαφέρον όλων μας προς τη γενέτειρά μας.

Ως αντίδωρο, λοιπόν, για όσα αυτός ο τόπος απλόχερα μας χάρισε, ας πράξουμε το καθήκον μας απέναντι στη γενέθλια γη, ο καθένας σύμφωνα με τις δυνάμεις του και ας αναλογισθούμε ότι η υλοποίηση όλων των παραπάνω στόχων αποτελεί το καλύτερο μνημόσυνο για τους προγόνους μας που ζύμωσαν με ιδρώτα και αίμα το ψωμί που μας πρόσφεραν και την πλουσιότερη, σε αξία, παρακαταθήκη στα παιδιά μας.

Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Τζουμερκών

Στις 24-07-2005 η ΙΛΕΤ, με την ευγενική φιλοξενία του Δήμου Τζουμερκών, διοργάνωσε στους Χουλιαράδες ημερίδα με θέμα «Για μια ανάπτυξη στα Τζουμέρκα τον 21ο αιώνα». Ειδικοί όλων των ειδικοτήτων απ' το χώρο της Επιστήμης και της Τεχνολογίας παρουσίασαν υπεύθυνα και επί τη βάση της εθνικής και διεθνούς εμπειρίας το μοντέλο ανάπτυξης, που θα μπορούσε να εφαρμοστεί με επιτυχία στα Τζουμέρκα.

Είναι η πρώτη φορά που συγκαλείται στα Τζουμέρκα ένα αναπτυξιακό Συνέδριο υψηλού επιπέδου. Είναι χαρακτηριστικό ότι πέρα από τη μαζική συμμετοχή του κοινού την τίμησαν με την παρουσία τους ο υφυπουργός ΠΕΧΩΔΕ κ. Στ. Καλογιάννης, ο Νομάρχης Ιωαννίνων, Δήμαρχοι, Κοινοτάρχες και Εκπρόσωποι τοπικών και κοινωνικών φορέων. Ο κόσμος κατέκλυσε το αίθριο και την αυλή του Δημαρχείου και παρακολούθησε υπομονετικά τους εισηγητές ως το τέλος.

Απ' όλους εκείνους που την παρακολούθησαν (επισήμους, εκπροσώπους Μ.Μ.Ε. και απλούς ανθρώπους) εκφράστηκε μια ανεπιφύλακτη επιδοκιμασία για την Ημερίδα, τόσο για την άφογη διεξαγωγή της, όσο - και κυρίως - για το επίπεδο των Εισηγήσεων: υψηλό, σοβαρό, όχι επανάληψη γνωστών κλισιέ, όχι κραυγές απόγνωσης και συνθήματα, αλλά απόψεις πρωτότυπες, καινοτόμες, τεκμηριωμένες, πειστικές. Γι' αυτό και η απήχηση ήταν πραγματικά εντυπωσιακή. Όλοι έφυγαν απ' την Ημερίδα με την αίσθηση ότι κάτι αλλάζει στα Τζουμέρκα, ότι κάτι καινούργιο έρχεται.

Τα πορίσματα της Ημερίδας δείχνουν πέρα από κάθε αμφισβήτηση πως τα Τζουμέρκα μπορούν να ξαναπάρουν ζωή και να ενταχθούν και πάλι, οργανικά και δημι-

ουργικά, στον εθνικό κορμό.

Η ΙΛΕΤ, ένα επιστημονικό Σωματείο που, από πατριωτικό καθήκον και μόνο, τάχθηκε στη διάσωση της Λαϊκής Παράδοσης, προειδοποιεί και επισημαίνει: Αν δε γίνει κάτι τώρα, αύριο θα είναι πια αργά, γιατί τα Τζουμερκοχώρια θα έχουν μεταβληθεί σύντομα σε χωριά-φαντάσματα. Μετά την Ημερίδα γνωρίζουμε τί πρέπει να γίνει και πώς. Τώρα ο καθένας πρέπει ν' αναλάβει τις ευθύνες του απέναντι στην Ιστορία.

Απ' τον πλούτο των ιδεών, των απόψεων και των προτάσεων που κατατέθηκαν στην Ημερίδα, από μια πρώτη ανάγνωση προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

α) Τα Τζουμέρκα, αφημένα για πολλές δεκαετίες στην τύχη τους, έχουν απόλυτη ανάγκη από μια άμεση και δραστική παρέμβαση της πολιτείας, για να ανακοπεί ο μαρasmus και η ερήμωση που απειλούν με ολοσχερή εξαφάνιση τους παμπάλαιους ιστορικούς οικισμούς.

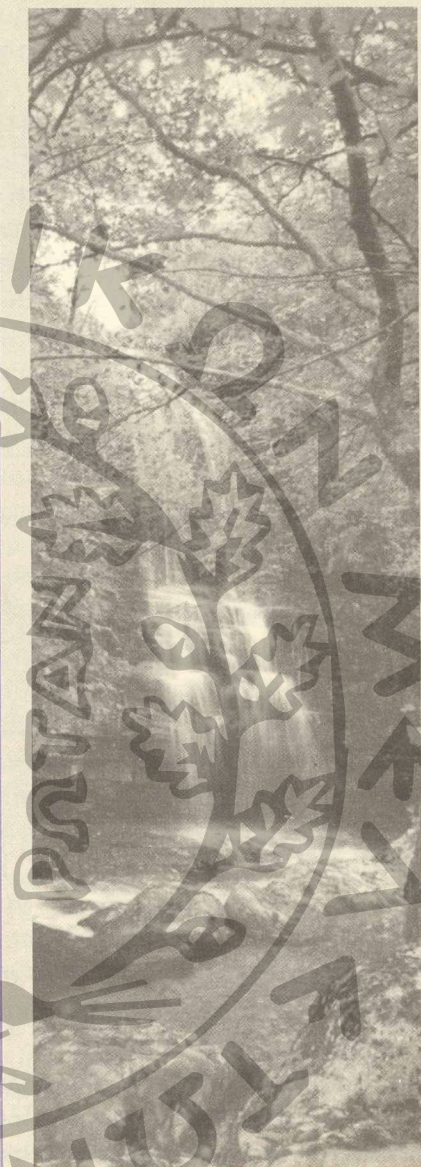
β) Κάθε παρέμβαση, για να πετύχει, πέρα απ' τη συνδρομή της πολιτείας, χρειάζεται και τη στενή συνεργασία των νομαρχιών και των ΟΤΑ, οι οποίοι (με τη συγκρότηση ίσως ενός ενιαίου αναπτυξιακού φορέα) θα πρέπει να συντονίζουν τις ενέργειες και να εποπτεύουν για την πιστή εφαρμογή του εγχειρήματος σ' ολόκληρη την περιοχή.

γ) Πρώτο βήμα, για μία ανάπτυξη με δυναμισμό και προοπτική, είναι η σύνταξη ενός ειδικού αναπτυξιακού προγράμματος για τα Τζουμέρκα.

Η ΙΛΕΤ το θέτει επιτακτικά σε κάθε αρμόδιο: πρέπει άμεσα να ξεκινήσει η εκπόνηση αυτού του αναπτυξιακού προγράμματος.

ΠΕΡΙΦΡΟΥΡΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΚΟΥ

Έγινε πραγματικότητα το αίτημα της Φ.τ.Κ. για περιφρούρηση του ποταμού Καλαρρύτικου και έλεγχος της αλιείας της ντόπιας ιριδίζουσας πέστροφας. Τοποθετήθηκε από την Κοινότητα Καλαρρυτών υπεύθυνος φύλακας που ελέγχει τη διάβαση και το ψάρεμα στον ποταμό. Δεν ελειψαν βέβαια οι διαμαρτυρίες όσων έχασαν το «δικαίωμα» αναξέλεγκτου παράνομου ψαρέματος, οι οποίοι πάντως πληροφορηθήκαμε ότι αντιμετώπιστηκαν σθεναρά. Είμαστε σίγουροι ότι η αξιέπαινη αυτή προσπάθεια της Κοινότητας θα συνεχιστεί όπως αρμόζει και ότι θα καμφθούν οι αντιδράσεις με το χρόνο, εφόσον συνειδητοποιήσουν και οι πλέον αδαείς ότι ανάπτυξη και ασυνδοσία, δε συμβαδίζουν.

η φωνή Γράφτηκε... Λέχθηκε... των ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ

Ιστορία γραμμένη με... γάλα

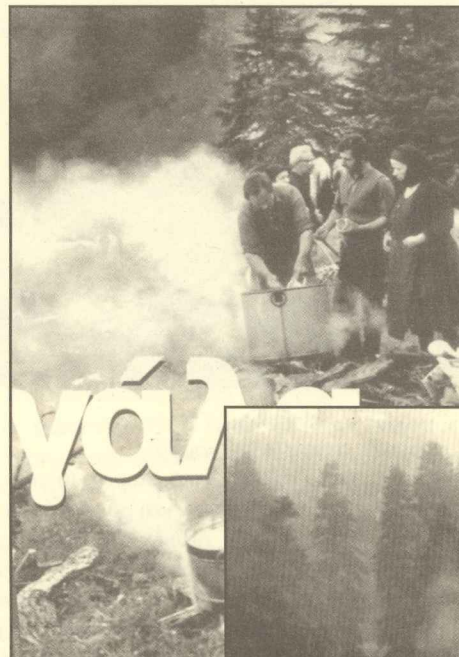
Τετρασέλιδο αφιέρωμα της κας Γεωργίας Ζαβιτσάνου στο τεύχος 132 του περιοδικού «Κ» της εφημερίδας Καθημερινή της Κυριακής στο ελληνικό γάλα και τα παράγωγά του δεν γινόταν να αφήσει απέξω τους καλαρρυτινούς ποιμένες και τα βοσκοτόπια της Θεσσαλίας.

Η αρχαιολόγος και λαογράφος κυρία Λένα Γουργιώτη, διευθύντρια του Λαογραφικού Μουσείου Λάρισας συμβάλλει με τις γνώσεις της και τις φωτογραφίες, που επαναδημοσιεύουμε στο φύλλο μας, στην ενδιαφέρουσα αυτή έρευνα.

Αναφέρονται τα θεσσαλικά τσελιγκάτα, τα οποία προμήθευαν ένα μεγάλο όγκο γαλακτομικών προϊόντων στον πληθυσμό της Ελλάδας από το 1850 μέχρι το 1960.

Κατά τον αναπληρωτή καθηγητή του τμήματος Ιστορίας-Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών κύριο Πάνο Βαλαβάνη η λέξη «γάλα» αναφέρεται στην Οδύσσεια από τον Όμηρο καθώς περιγράφει την υποδειγματική στάση του Κύκλωμα Πολύφημου. Η λέξη «τυρί» εμφανίζεται για πρώτη φορά στην ελληνική γλώσσα γύρω στο 1.200 π.Χ. σε μία πήλινη πινακίδα και σε μυκηναϊκή Γραμμική Γραφή Β.

Έχουμε μαρτυρίες ότι το γάλα χρησίμευε σαν υλικό σε πολλά εδέσματα της αρχαίας Ελλάδας,

Φωτογραφίες της κ. Λένας Γουργιώτη, που τραβήχτηκαν την πενταετία 1960 - 1965, κατά την εαρινή μετακίνηση του τσελιγκάτου Φασούλα από την Γκιούλμπερη Λάρισας προς τα βοσκοτόπια των Καλαρρυτιών.

όπως ψωμί, τυρόψωμο, γαλατόπιτα και διάφορα φαγητά ή γλυκά. Ακόμα υπήρχαν και φρέσκα τυριά με ονομασία προέλευσης, όπως το τυρί της Αρχαίας Κύθνου, ενώ εισάγονταν στην Αθήνα τυριά π.χ. από την Κριμαία. Προϊόν που έμοιαζε με το σημερινό γιαούρτι ήταν η πυριάτη, δηλαδή το πρωτόγαλα, που πηζόταν με βρασμό. Υπήρχε και το πιο στερεό οξύγαλα, που στραγγιζόταν τρεις φορές και μετά του πρόσθεταν αλάτι και το σφράγιζαν σε αγγείο.

Κατά τον κύριο Γεώργιο Λάλο, διευθυντή του Γαλακτοκομικού ΤΕΕ Ιωαννίνων, η εκβιομηχάνιση της ελληνικής τυροκομίας και γαλα-

κτοκομίας έγινε περίπου το 1960 με τις πρώτες σύγχρονες μεγάλες τυροκομικές μονάδες. Η πρώτη γαλακτομική σχολή άνοιξε το 1916 τα Γιάννενα από τον Νικόλαο Ζυγούρη, ο οποίος θεωρείται ο πατέρας της ελληνικής γαλακτοκομίας. Η σχολή αυτή συνεχίζει μέχρι σήμερα το έργο της και κατά τον συγγραφέα, αποτελεί τη μοναδική γαλακτομική σχολή της Ελλάδας. Η κα Γεωργία Ζαβιτσάνου συνέλεξε το υλικό της από τις εισηγήσεις των πανεπιστημιακών και ερευνητών που συμμετείχαν στο τριήμερο συνέδριο με θέμα την Ιστορία του Ελληνικού Γάλακτος και των Προϊόντων του, που έγινε στην Ξάνθη.

η φωνή των ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ

Κοινότητα Καλαρρυτιών Ν. Ιωαννίνων

Η Κοινότητα Καλαρρυτιών προκειμένου να αναθέσει την εκπόνηση της μελέτης «Μελέτη ανάπτυξης οικισμού Κοινότητας Καλαρρυτιών», προσκαλεί τους ενδιαφερόμενους μελετητές ή συμπράξεις αυτών να εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους με κλειστές προσφορές.

Πολλές ευχαριστίες στον αγαπητό αναγνώστη κύριο Κώστα Βαΐση από την Άρτα, που μας έστειλε τα αφηγήματα του Χριστόδουλου Κων/νου Ευαγγελή Στοχασμοί.

Ευχές για το νέο έτος

Τις ευχές τους για τις γιορτές και το νέο έτος 2006

μας έστειλαν οι φίλοι της εφημερίδας μας:

- * Ο Υφυπουργός Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. κύριος Σταύρος Καλογιάννης.
- * Ο Πρόεδρος της Κοινότητας Καλαρρυτιών κύριος Χρήστος Κοταρέλας και το Κοινοτικό Συμβούλιο.
- * Ο Βουλευτής του Π.Α.Σ.Ο.Κ. Β' Αθηνών κύριος Αλέκος Παπαδόπουλος.
- * Ο Πρόεδρος κύριος Κων/νος Μπαρμπούτης και ο Γενικός Γραμματέας του Πολιτιστικού Συλλόγου «Η Πίνδος» κύριος Ευ. Μπακογιάννης.
- * Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Λάρισας «Οι Καλαρρυτές»
- * Ο κύριος Απόστολος Ζώγκος.

Εκείνοι που έφυγαν το 2005

Χρήστος Μόκας του Ηλία, 78 ετών
Πέτρος Αρλέτος, 87 ετών
Όλγα Στούμπη του Χρήστου, 85 ετών
Σοφία Μόκα του Γεωργίου, 82 ετών
Καλλιόπη Φασούλα του Αθανασίου, 93 ετών
Παναγιώτης Παχής, 53 ετών
Μαρίκα Μέλλιου του Ιωάννη
Ηλίας Κατέρης του Αποστόλου, 81 ετών
Αικατερίνη Τσιμπίκη, 86 ετών
Ξανθήπη Λεντζάρη του Κων/νου, 90 ετών
Σπυρίδων Τζομάκας του Δημητρίου, 101 ετών
Κωστούλα Αρλέτου του Πέτρου, 83 ετών
Σωτήριος Μπαρμπούτης του Γρηγορίου, 67 ετών
Ανδρομάχη Μόκκα, 93 ετών
Χρήστος Τραγουδάρας του Ιωάννη, 36 ετών
Λουκία Σ. Παράσχη, 84 ετών
Βασίλειος Γκουτζαμάνης, 32 ετών

Θερμά συλλυπητήρια στους οικείους τους

Πιλοτικά προγράμματα αγροτουρισμού

Στην Ήπειρο θα υλοποιηθούν δύο από τα πέντε πιλοτικά προγράμματα αγροτουριστικής ανάπτυξης, που σχεδιάζουν από κοινού τα υπουργεία Αγροτικής Ανάπτυξης και Τουρισμού και θα υλοποιήσει η Αγροτουριστική Α.Ε. Το πρώτο πρόγραμμα θα υλοποιηθεί στους Καλαρρυτίες. Υπάρχει ήδη συνολική πρόταση αγροτουριστικής ανάπτυξης, στην οποία είναι ενταγμένη και η δημιουργία μουσείου του γνωστού οίκου κοσμημάτων Boulgari, δεδομένου ότι οι ιδρυτές του οίκου κατάγονταν από το πανέμορφο ορεινό χωριό του νομού Ιωαννίνων.

Επίσης στην Ήπειρο και ειδικότερα στην Ηγουμενίτσα, πρόκειται να κατασκευαστεί κοντά στο λιμάνι πρότυπο κέντρο προβολής του νομού. Τομή στον κλάδο του αγροτουρισμού και επανακαθορισμό του ρόλου του στην ελληνική κοινωνία και οικονομία επιδιώκουν τα υπουργεία Τουρισμού και Αγροτικής Ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτό συμφωνήθηκε η δημιουργία ανώνυμης εταιρείας, στην οποία μέτοχος θα είναι το ελληνικό δημόσιο. Το τελικό σχέδιο για την ίδρυση της εταιρείας βρίσκεται σε φάση διαμόρφωσης. Ο ρόλος της εταιρείας θα είναι θεσμικός, θα λειτουργεί στα πρότυπα της ΕΤΑ και θα έχει στόχο την αναδιάρθρωση, τον έλεγχο και την πιστοποίηση του αγροτουρισμού στην Ελλάδα. Τα στοιχεία που έχει σήμερα στη διάθεσή της η Αγροτουριστική Α.Ε. είναι απογοητευτικά για την πορεία του κλάδου στην Ελλάδα. Χαρακτηριστικό είναι ότι υπάρχουν περιοχές, όπου η απορρόφηση των σχετικών προγραμμάτων είναι πολύ υψηλή, όμως δεν λειτουργεί ούτε ένα αγροτουριστικό κατάλυμα. Αυτό και μόνο το στοιχείο καταδεικνύει το μέγεθος του προβλήματος. Όπως σημειώνουν στελέχη της εταιρείας, τα αποτελέσματα του αγροτουρισμού είναι απογοητευτικά και αυτό γιατί υπήρξε κακός σχεδιασμός σε συνδυασμό με λάθος κριτήρια, καθώς στην ουσία δεν δημιουργήθηκε ποτέ αγροτουριστικό προϊόν. Σήμερα έχει γίνει κατανοητό, ότι παράλληλα με τα κατάλυμα, πρέπει να γίνουν κι άλλες δράσεις, όπως μονοπάτια, εστιατόρια, μουσεία. Εάν σε μία περιοχή, δεν δημιουργηθεί ατμόσφαιρα, τότε το νόημα του αγροτουρισμού χάνεται.

Τα προγράμματα
Η Αγροτουριστική Α.Ε. διαμορφώνει πέντε πιλοτικά προγράμματα, ενταγμένα στο πλαίσιο της ολιστικής ανάπτυξης, τα οποία εκτιμάται ότι θα αποτελέσουν πρωτοπορία για την ανάπτυξη του κλάδου στην Ελλάδα. Η επιλογή των περιοχών έγινε με βάση τις προοπτικές συνεργασίας με την τοπική αυτοδιοίκηση, την περιφέρεια και τους τοπικούς φορείς, έχοντας θέσει ως χρονικό ορίζοντα για την πλήρη λειτουργία τους το πέρας της προσεχούς τριετίας. Δύο από τα προγράμματα θα υλοποιηθούν στην Ήπειρο, στους Καλαρρυτίες και στην Ηγουμενίτσα. Τα υπόλοιπα τρία αφορούν στην Κρήτη, στην Πελοπόννησο και στη Μακεδονία.

Διαδικτυακή πύλη

Στο πλαίσιο του μεγάλου ευρωπαϊκού προγράμματος «Δαίδαλος», η Αγροτουριστική Α.Ε. αναλαμβάνει κεντρικό ρόλο για τη δημιουργία διαδικτυακής πύλης αγροτουρισμού. Σκοπός της είναι η ανάδειξη και η τουριστική προβολή σε συνδυασμό με την πολιτιστική κληρονομιά. Το πρόγραμμα αποβλέπει στην κατασκευή ενός κοινού δικτύου για τον τουρισμό και τον πολιτισμό, που θα συνδέει τις χώρες της Μεσογείου σε επίπεδο περιφερειών, πόλεων ή συγκεκριμένων περιοχών, ενθαρρύνοντας την ανάπτυξη κοινών ενδιαφερόντων, προγραμμάτων και δράσεων για την ενίσχυση του τουρισμού στην ευρύτερη περιοχή. Τέλος, το πρόγραμμα περιλαμβάνει τη δημιουργία οκτώ κέντρων στήριξης στην Ελλάδα και τις υπόλοιπες χώρες της Μεσογείου.

Ο υπουργός
Τουριστικής Ανάπτυξης
κ. Δημήτρης
Αβραμόπουλος
γλεντά στους
Καλαρρύτες
την Πρωτοχρονιά

Η κοπή της πίτας
του Συλλόγου
των εν Αττική
Καλαρρυτινών
θα γίνει την Κυριακή
19 Φεβρουαρίου 2006,
ώρα 11 π.μ., στα γραφεία
της Πανεπειρωτικής
οδός Κλεισθένους 15.